

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ ♦ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 150-597. — MŰSZAKI UGYEBEN 146-500.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MERNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. FORSTER KÁROLY** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATO

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. KOVÁCS JÓZSEF ♦

M. KIR. POSTAIGAZGATO

TÁRSSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAFOMERNÖK

Az új Postaügynöki Utasítás.

Irta: **Dr. KOVÁCS JÓZSEF** m. kir. postaigazgató.

Nouvelles Instructions pour les Agences postales.

Par M. le **Dr. József Kovács**, Directeur de Poste.

A l'occasion de l'apparition des Instructions pour les Agences postales, l'auteur jette un coup d'oeil rétrospectif sur l'histoire du développement des agences postales créées, en 1911, comme organe le plus bas avec toutes les branches de service. Ensuite, il fait connaître les motifs qui ont rendu nécessaire, parallèlement avec l'accroissement du trafic postal, l'élargissement important du champ d'activité des agences postales en connexion avec l'édition des nouvelles Instructions. Il énumère les changements essentiels de manipulation et de comptabilité qui permettront, à l'avenir, de satisfaire dans une mesure plus parfaite le public ayant recours aux services des agences postales aussi.

Ez év június havában jelent meg az új Postaügynöki Utasítás.

A postai szervek az új szabályzatot, mint a M. Kir. Posta Szabályzatai című gyűjtemény postai („A” betűvel jelzett) csoportjának 5. kötetét azóta kézhez is vették, de az új Utasításnak rendelkezései, újításai csak a következő 1939. év február hó elsejével lépnek általánosságban érvénybe.

Mínthogy az Utasítás rendelkezései a postaügynökségek működési körét a közönség igényeinek és az emelkedő forgalmi viszonyoknak figyelembevételével jelentékenyen kiterjesztette és magukat a postaügynökségeket az eddiginél nagyobb önállósághoz juttatta, kezelésük rendjét részleteiben újonnan szabályozta, az új Utasítás határozatainak az érdekelték részéről való beható tanulmányozására megfelelő időt kellett biztosítani. Ezért rendelkezett felsőbbségünk az életbeléptetésre vonatkozóan úgy, hogy az új Utasítás határozatait nem minden postaügynökségnél egyidőben, hanem csak fokozatosan és olyan sorrendben rendeli életbe léptetni, ahogy az illetékes postaigazgatóságok 1939. február hó 1-ig az egyes postaügynökségeknél a

szolgálat zavartalanságát és az új kezelési rendre való áttérés zökkenésmentességét biztosítva látják.

A Postaügynöki Utasítás megjelenése a postaszemélyzet körében régen érzett szükséglet kielégítését jelenti, mert elődjének: „Utasítás a m. kir. postai ügynökségek részére“ című segédkönyvnek példányai az idők folyamán annyira kifogytak, hogy az időközben felállított ügynökségeket már hosszabb idő óta nem tudták az Utasítás példányaival ellátni. További jelentősége pedig abban áll, hogy a postaügynöki kezelést is bekapcsolja a postahivatalokra nézve az A. 2., az A. 3. és az A. 7. Szabályzatokban kidolgozott egységes kezelési rendbe és ennél a teljes szolgálatot végző kisebb postai szervnél dolgozó személyzetet is a postakezelés minden mozzanatára kiterjedő részletes kezelési utasítással látja el.

A 40.292/1901. sz. K. M. rendelettel, ezelőtt 37 évvel, „M. kir. postai ügynökség“ elnevezéssel életre hívott ezek az új postai szervek 1901. évi augusztus hó 15-ével kezdték meg működésüket (P. R. T. 1901 : 43.).

A postahivataloknál kisebb hatáskörű szerv felállítását annakidején a közszükséglet követelte. A postai ügynökségek megteremtésével ugyanis sikerült a postamesterségeknél is olcsóbban dolgozó, de egyébként teljes szolgálatú postai szervvel ellátni az országnak mindazokat a kisebb községeit és sűrűbben lakott telepeit, amelyeknek a postahálózatba való bekapcsolását a lakosság, vagy a közigazgatási szervek sürgették, de ahol a forgalmi viszonyok a postamesterség felállítását főként pénzügyi okokból még nem engedték meg, holott a faluzó levélhordó már nem győzte a folyton emelkedő postai forgalmat panaszmentesen ellátni. 37 év távlatából ma már teljes biztonsággal meg lehet állapítani, hogy a postaügynökségek a gyakorlatban általában igen jól beváltak és kitűnően betöltötték a rendszeresítésükkel egyidejűleg kiadott „Utasítás a m. kir. postai ügynökségek részére“ című segédkönyvben részükre kijelölt szerepkört.

A felállított postaügynökségek elsősorban abban érték el a céljukat, hogy módszeres és megbízható szolgálatukkal közönségüket hozzászoktatták a posta rendszeres igénybevételéhez és így tulajdonképpen szélesebbkörű postai szükségletet ébresztve, pénzügyileg is bevált eszközeivé váltak a posta forgalomszerző és a közönség igényeinek mennél jobb kielégítését célzó törekvéseinek.

A maganevelte közönség igényei a postaügynökségekkel szemben azonban egyre fokozódtak. Ezért rövidesen mindig több és több helyen kellett a postaügynökségek szolgálatát távbeszélővel is bővíteni, ami azután a táviratok kezelésével való megbízatást is maga után vonta.

A következő lépés az volt, hogy a vasút mentén fekvő postaügynökségeket közvetlen rovatolási összeköttetésbe hozták az ott közlekedő mozgópostákkal és ezzel lehetővé tették, hogy a postaügynökség nemcsak az ellenőrzőhivatalával, hanem a mozgópostákkal is közvetlen zárlatokat válthatott és így a nála feladott és hozzá érkezett küldemények forgalma gyorsabbá tétetett. A postaügynökségek munkakörének többszörös bővítése már az első 10 évben szükségessé tette a Postaügynöki Utasítás eredeti szövegének átdolgozását.

Az átdolgozott Ügynöki Utasítás új kiadásának rendelkezései 1911. év május 1-én léptek életbe. (P. R. T. 1911 : 19.). Az új szöveg a postaügynöki kezelés rendjét illetően több időszerű változást hozott és többek között csaknem valamennyi, a postaügynöki szolgálattal kapcsolatos kezelési nyomtatványt átalakította és egyszerűsítette.

A Postaügynöki Utasításnak ez a második és átdolgozott kiadása azonban rövidesen elfogyott, úgy, hogy 1914-ben új lenyomatot kellett készíteni. A Postaügynöki Utasításnak ez az 1914. évi és lényegében az 1911. évi kiadással egyező lenyomata az, amely tulajdonképen még ma is érvényben van, noha 1911. óta a postakezelés egész rendszere átalakult. Nemcsak az ügynöki kezelésre vonatkozó és ebben az utasításban foglalt szabályoknak bizonyos fokú avultsága, hanem főként az a körülmény okozott ennek a szabályzatnak használatánál már komolyabbnak mondható nehézséget, hogy az 1914. évi kiadás szövegének rendszeres és a postakezelés változásait figyelembevévő javításáról az idők folyamán alig történt gondoskodás. Ennek okát főképen abban kell látnunk, hogy a postaügynöki szolgálat korszerű átszervezésének gondolata már a világháború folyamán állandóan napirenden volt; az átszövegezésre vonatkozó munkálatok azonban különböző okokból sehogysen jutottak befejezéshez.

Idők folyamán azután a postaügynökségeknél is kb. ugyanaz a helyzet állandósult, ami a világháború után a postahivatalok kezelését is annyira bizonytalanná tette. Nevezetesen a postakezelés inkább hagyományokon és a gyakorlatból átszűrt szabályokon keresztül folyt a postaügynökségeknél is, mert az érvényben levő kezelési szabályokat is figyelembe vevő javított szövegű utasítás nemcsak, hogy a szolgálatot ellátó postaügynökségeknél, de az ellenőrző szerveknél sem állott többé a szükséges számban rendelvezésre.

De szükség volt a Postaügynöki Utasítás új kiadásának összeállítására azért is, mert — mint már azt előbb is említettem — a léptenyomon megnyíló postaügynökségeket készlet hiányában utasítással egyáltalában nem tudtuk ellátni. Az a körülmény pedig, hogy az évről-évre szaporodó postaügynökségek állandóan emelkedő és igen jelentékeny forgalmat bonyolítottak le, elengedhetetlenül szükségessé tették ennek a kisebb postai szervnek postakezelését biztosabb alapokra fektetni és olyan kezelési utasítást részükre kidolgozni, amely már számol a világháború befejezése óta alapjában megváltozott postakezelési renddel.

1929-ben Bényi Károly dr. postafőigazgató már elkészítette a Postaügynöki Utasításnak új tervezetét. Ez a tervezet különösen a könyvelt küldemények feladásánál, a végleges vevény kiállításának elrendelésével és a postaügynökség leszámolási rendjének egyszerűsítésével már bizonyos fokú önállóságot óhajtott a postaügynökségeknek biztosítani, de általában megelégedett az időközi változásoknak az Utasítás régi szövegén való keresztülvezetésével. Ez az átdolgozás tehát a postaügynökségek régi kezelési rendjének alapvető változását még nem tervezte. A postaiüzleti szabályokat azonban már részletesen felvette az új szövegtervezetbe, amivel természetesen az Utasítás tervezett új szövegét meglehetősen felduzzasztotta.

Ez a tervezet annakidején nem került kiadásra.

1934-ben e cikk írója kapott megbízatást a Postaügynöki Utasításnak a postakezelés újításait is figyelembevevő átdolgozására. Tervezete 1936. májusára el is készült.

A Postaügynöki Utasítás átdolgozására irányuló ez a második tervezet a postaügynökségek szolgálatát nemcsak új alapokra fektette, hanem munkakörüket jelentősen kiterjesztette. Megvalósítás esetében ezeket a kiterjesztett hatáskörű postaügynökségeket a postamesteri hivataloktól csak az az alapvető különbség választotta volna el, hogy a postaügynökségek főpénztári szolgálatot nem láttak volna el, de egyébként a postakezelés minden ágában teljes önállóak lettek volna. A postaügynöki szolgálat munkakörének az Utasítás e második tervezetében szándékozott bővítése a szolgálati idő szükségszerű kiterjesztését, ez viszont a postaügynöki díjazás emelését vonta volna szükségszerűen maga után. Részben ez, részben pedig a nyomtatványok használatánál előálló valószínű többfogyasztás a tervezetnek megvalósítását főként gazdasági vonatkozásaiban még nem tette kívánatossá. Éppen ezért ezt a második tervezetet sem fogadták el a postaügynöki utasítás átdolgozásának végleges alapjául.

Igy került sor az újabb, sorrendben most már 3. tervezet összeállítására, amely szintén e cikk szerzőjének munkájaként, 1937. februárjára készült el.

Ez a harmadik tervezet a középúton halad. Igyekezett mindazokat a hiányosságokat megszüntetni, amelyek a postaügynöki szolgálat sajátosságai miatt a közönség részéről eddig is legtöbbször adtak okot panaszra és amelyek legtöbbször szerepeltek indokolásul a postaügynökségeknek hivatallá való átalakítását kérő beadványoknál.

De az új tervezet megszünteti az eddigi kezelési rendszer bonyolult eljárási szabályait is, amelyek különösen a jelentékenyebb forgalmat lebonyolító postaügynökségeknek postamesteri hivatallá való átalakítását szolgálati érdekből is kívánatossá tették.

Megállapított tény ugyanis, hogy a leszámolás-sal és ellenőrzéssel kapcsolatos teendők elvégzése már egy közepes forgalmú postaügynökségnél is eddig több munkát rótt az ellenőrzőhivatalra, mint a vele rovatolási összeköttetésben levő 4—5 közúti postamesterség anyagának átrovatolása. E mellett az eddigi rendszer a sok felesleges ellenőrzésen keresztül megdrágította az ügynöki kezelést, mert a postaügynökségnél feladott és az ottani kézbesítőkerületbe érkezett könyvelt küldemények jelentékeny részét a leszámolóhivatal is nyilvántartotta, könyvelte úgy, hogy a postaügynökség által kezelt könyvelt küldemények kétharmada többszörösen volt nyilvántartva.

Gondoljunk csak arra, hogy a postaügynökségnél feladott postautalványokat az eddigi kezelési rend előírásai szerint a postaügynökség bevezette a két példányban készített felvevő és leszámoló naplójába, de ugyanakkor a leszámolóhivatal is kénytelen volt a két példányban vezetett utalványbevételi naplójában elkönyvelni. A postaügynökség kézbesítő körzetébe érkező postautalványokat az ellenőrző postamesteri hivatal előbb a postautalvány érkezési naplójában érkezettette, majd a postaügynökség részére kiállított és két példányban vezetett kézbesítő- és megterhelőnaplójába bevezette. Kifizetés esetében ugyanezeket a postautalványokat a felvevő és leszámolónapló napi leszámolásában tételesen kellett újból elszámolni csak azért, hogy az ellenőrző-

hivatal a két példányban vezetett utalványkifizetési naplójában végül is elszámolhassa a kifizetett utalványösszegeket. Gondoljunk továbbá a sommás csomagok eddigi nyilvántartásánál előírt sokszoros könyvelésre. A postaügynökség részére érkezett sommás csomagokat ugyanis az ellenőrzőhivatal, miután saját raktárkönyvében nyilvántartásba vette, bevezette a két példányban kiállított kézbesítő- és megterhelőnaplóba és ezután e napló eredeti példányával együtt továbbította kézbesítés végett a rendeltetési postaügynökséghez. A kézbesített csomag adatait a postaügynök ismét 2 példányban vezetett felvevő- és leszámolónaplójában tartotta nyilván. Ez a többszörös nyilvántartás még szaporodott olyan esetben, amikor a mozgópostával rovatolási összeköttetésben álló postaügynökség közvetlenül a mozgópostától kapott csomagot. E csomagoknak adatait a postaügynök az e célra rendszeresített és két példányban vezetett Jegyzékkel közölte az ellenőrzőhivatalával, amely azután utólag terhelte meg magát ezekkel a csomagokkal raktárkönyvében.

A postaügynöki forgalomban váltott könyvelt küldeményeknek ez a sokszoros nyilvántartása okozta azután azt a tényt, hogy az 1937. évben a postaügynökségek által feldolgozott 3.872.772 munkaegység több, mint 60%-a az ellenőrzőhivatal munkaegységeiben is szerepelt. Ehhez még hozzá kell számítani az ellenőrzőhivataloknak a postaügynökségek ellenőrzése címén havonként járó további 50 munkaegységet, ami az 1937. évi adatokat figyelembe véve, újabb 354.000 munkaegységgel drágította a postaügynöki szolgálatot.

Tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy a postaügynökségeket igénybevevő közönségnek ezzel a szolgálattal szemben legtöbbször felhozott és a küldemények késésére vonatkozó panaszai bizonyos fokig megokoltak voltak. A postaügynökségnél feladott küldemények ugyanis, különösen pedig a postautalványok és a csekkbefizetések a postaügynöki kezelési rendszer eddigi sajátosságai következtében sok viszonylatban rendszeresen késtek. De rendszerint késtek a postaügynökség útján kézbesített postautalványoknak és fizetési utalványoknak kifizetése is, mert azok csak az ellenőrzőhivatalon keresztül juthattak a postaügynökséghez. Ehhez járult még az a tény, hogy a postaügynökség a nála feladott könyvelt küldemények legtöbbszöréről eddig csak ideiglenes feladóvevényt adott ki. Ez pedig tagadhatatlanul alkalmas volt a közönség egy részében bizonyos fokú bizalmatlanságnak a kiváltására. Az ideiglenes vevéynek az ellenőrzőhivaltól határozatlan időben visszaérkezett végleges vevéyekkel való utólagos kicserélése pedig a postaügynökség szolgálatának a többi postai szervék hasonló szolgálatával való egyenértékűségébe vetett hitet ingatta meg. A mellett a kicserélésben a közönség jelentékeny része még zaklatást is látott.

A Postaügynöki Utasítás új szövege mindezeket a nehézségeket elsősorban gyakorlati alapon óhajtotta megszüntetni. Ezért a postaügynöki szolgálat új rendjét tartalmazó tervezetek elkészülte után a postavezérgazgatóság azzal az utasítással küldött meg hozzászólásra a kerületi postaigazgatóságoknak, hogy az új kezelési rendet a tervezet szövegének felülvizsgálásával egyidejűleg a kerület néhány kincstári postahivatalának ellenőrzése alá tartozó minél több postaügynökség-

nél, már 1937. május 1-étől kezdődőleg próbaképen vezesse be és további rendelkezésig tartsa is érvényben. Ezzel alkalom és mód adatott a tervezett újításoknak gyakorlati kipróbálására és így bírálati észrevételeit minden kerületi postaigazgatóság gyakorlati tapasztalatainak figyelembevételével tehette meg.

Az új szabályzat gyakorlati használhatóságát óhajtja szolgálni az a további rendelkezés, hogy a függelékben helyet kaptak a postaügynöki szolgálatban használatos postakezelési nyomtatványok helyes kitöltését mutató mintalapok is.

A Postaügynöki Utasítás új szövegének összeállításánál egyik cél az volt, hogy a postaügynök olyan segédkönyvet kapjon benne kézhez, amelyben szolgálatával kapcsolatos minden szabályt, rendelkezést lehetőleg egy helyen megkapjon. Ezért a szűkebb értelemben vett postaszolgálatnak ellátására vonatkozó szabályokon kívül a szöveg megfelelő helyein a bevételek és kiadások elszámolási rendjével, továbbá a Függelékben a postaügynökséggel és a postaügynök személyzetével kapcsolatos szervezeti rendelkezései is megtalálhatók. Nincsenek azonban a szövegbe felvéve a Postaüzleti Szabályzat és általában távíró-, távbeszélő-rádiószolgálattal kapcsolatos kezelési szabályok főképen azért, mert a vezetőség helyesebbnek vélte e szabályzatoknak eredetben való használatát a postaügynökségeknél is kötelezővé tenni.

Az új Utasítás az eddigi „Postai ügynökség“ helyett mindenütt és egységesen a rövidebb és az eddig megjelent szabályzatokkal már bevezetett „Postaügynökség“ elnevezést használja; az egyes kezelési nyomtatványoknál pedig a hosszú kettős elnevezéseket megszünteti éppenúgy, mint a postaügynökségek ellenőrző szervének eddigi kettős nevét megrövidítve „Ellenőrzőhivatal“-ban állapítja meg.

A postaügynöki szolgálatban eddig meglehetősen túltengett ellenőrzést általában csökkenteni igyekeznek az új Utasítás. Ezért az egész vonalon áttért a nettoszámadási rendre, amint azt a postahivatalok kezelési rendjének átszervezésénél a postahivatalokra nézve már az 1924—25. évben megtettük. Ez a nettoszámadási rend azt jelenti, hogy a jövőben a postaügynökség is csak tényleges bevételeit és kiadásait veszi napi leszámolásánál mérlegbe és csak a tényleg beérkezett csomagokkal és nem szállítólevelekkel terheli meg magát megterhelőnaplójában.

E helyen is ki kell emelni az Utasításnak azt az új rendelkezését, amely az önállósított postaügynökség betöltésénél jövőben a szakszerűséget az eddiginél is fokozottabb mértékben óhajtja biztosítani. Ezért a megüresedő postaügynöki állásokra elsősorban postakiadót, illetőleg szakképzett hivatali kiegészítőket, esetleg nyugalmazott postai alkalmazottat és csak másodsorban a faluban lakó nem szakképzett olyan más egyént enged csak kinevezni, akinek a postaügynöki szolgálat ellátását nem akadályozó más foglalkozása, illetőleg a megélhetést biztosító egyéb jövedelmi forrása is van.

Véglegesíti és általánosítja az Utasítás az egyes kerületi postaigazgatóságnál már eddig is követett azt a gyakorlatot, amely szerint jövőben az új postaügynökkel nem kell szerződést kötni, hanem megbízatása a szerződést pótló nyilatkozat kiadása útján történik. Viszont gyakorlati okokból kimaradt az Utasítás új szövegéből a postaügynök-

ségi járandóságok összegszerű felsorolása, mert a forgalommal változó ezeknek az adatoknak az Utasítás szövegébe való felvétele gyakorlati szempontból nem mutatkozott többé kívánatosnak.

Egyébként az A. 5. Szab.-ban összefoglalt új postaügynöki kezelési rend azon az elvi alapon épült fel, hogy a postaügynök jövőben minden felvételi és leadási teendőt önállóan és lehetőleg véglegesen elintéz. De napi bevételeiről és kiadásairól ellenőrzőhivatalának, úgy mint eddig, a jövőben is naponként köteles elszámolni.

A postaügynök tehát az új kezelési rendre való áttérés napjától kezdve a nála feladott összes könyvelt küldeményeket, beleértve a postautalványt, a postatakarékpénztári takarék- és csekkfizetéseket is, a feladóval szemben végérvényesen nyugtázza úgy, amint ez a postahivataloknál is történik. Az érkezett könyvelt küldeményeket, tehát a postautalványokat és a postatakarékpénztári takarék- és csekkfizetési utalványokat is a mozgóposták vagy az ellenőrzőhivatal közvetítésével rovatolási úton, tehát közvetlenül kapják kézhez a postaügynökségek. Általában elmarad tehát ezeknek a küldeményeknek az ellenőrzőhivatal felvevőnaplóiban, leadóokirataiban és így a munkaegységkimutatásban való szerepeltetése is. Ezzel a gyors, egyszerű és olcsóbb eljárás rendszerét sikerült a biztonság legcsekélyebb veszélyeztetése nélkül, a postaügynöki kezelésnél állandósítani.

Ami most már az új Postaügynöki Utasítás életbeléptetésével kapcsolatban a postaügynökségek eddigi postakezelési rendjében beálló főbb változásokat illeti, azokat röviden a következőkben ismertetjük.

A postaügynöki szolgálatban eddig rendszeresítve volt valamenynyí postaügynöki nyomtatvány további használata, az új kezelési rend bevezetésével megszűnik. Ettől az időponttól kezdve csupán 3 olyan nyomtatvány lesz és pedig a felvevőnapló (492. sz. ny.), a megterhelőnapló (493. sz. ny.) és postaügynökségi feladóvevény (491. sz. ny.) amely nyomtatványokat csak a postaügynöki szolgálatban használják. A postaügynökségi feladóvevény új szövegezésben kerül kiadásra. Ezt a nyomtatványt a postaügynök jövőben csupán a nála felvett ajánlott küldemények és értéklevelek feladásának nyugtázásánál használja, de ebben az esetben is csak egy példányban állítja ki. Az ajánlott küldemények feladásánál azonban az Utasítás a postaügynökségeknél nem teszi a közönség kötelességévé a feladóvevények kiállítását, figyelemmel ezeknek az egészen kis helyeknek lakosságánál e téren felmerülhető nehézségekre. Csomagoknál a szállítólevélen, belföldi postautalványoknál az utalványlapon levő feladóvevényt, befizetési lapoknál pedig annak elismervényszelvényét adja vissza megfelelően kitöltve, aláírva és bélyegzőlenyomattal ellátva a postaügynök a felvett küldemény nyugtázásaként a feladónak.

Az eddigi feladóvevénytömbök vezetésének megszüntetésével az ellenőrzőhivatal megszabadul attól a terhes kötelezettségtől, hogy a tömbök betelte után több hónap múlva állapítsa meg, vajjon az ügynökségnél felvett minden könyvelt küldemény szerepel-e a felvevő- és leszámolónaplóban. A tények azt bizonyítják, hogy ennek a kötelezettségnek kimondása sok esetben meddő munkát rótt az ellenőrzőhivatalra, mert ez a rendszer sok esetben eddig sem bizonyult alkalmasnak a késedelmes elszámolások megelőzésére. A postaügynök pl. a sorrend-

ben következő 12. sz. szelvény helyett, a feladónak a 86. sz. vevényt szolgáltatva ki és a befizetett összeget csak akkor számolta el, amikor a 86. sz. vevényre került sor.

A postautalványfelvevő- és leadószolgálatot a postaügynökségek a jövőben általában a postahivatalokra előírt módon és ugyanazoknak a kezelési nyomtatványoknak felhasználásával látják el. Az új rendszer-nél a postaügynök a nála feladott postautalványokat véglegesen felve-szi, önálló ellenőrzőszámbélyegzőjével ellátja és közvetlenül továbbít-ja; az érkezett postautalványokat pedig rovatolási úton közvetlenül kapja, napi bevételeiből kifizeti és a kifizetett utalványokat közvetle-nül elszámolja.

A postatakarékpénztári közvetítőszolgálatban a postaügynökség a postahivatalokhoz hasonlóan teljes önállóságot kap és napi számadá-sait jövőben közvetlenül küldi be a postatakarékpénztárnak. Ezzel a postaügynökségnél befizetett összegek késedelmes jóváírását szová te-vő sok jogos panasz szűnik meg. De jövőben a takarékbetétek és visz-szafezetések terén is teljes lesz a postaügynökség önállósága.

Tételes rendelkezést tartalmaz az új Utasítás arra nézve is, hogy a postaügynökség miképen járjon el zárlatok és küldemények sérülése esetében, mert idevonatkozóan a régi Utasítás nem adott részletes út-baigazítást.

Megszűnik az új kezelési rend bevezetésével a postaügynökségek-nél az ügynökség nevével ellátott külön pénzeszák használata. Jövő-ben a postaügynökségek is a többi postaszerveknél rendszeresített zsá-kokat használják zárlataik készítésére. Az eddig használatban volt zsá-kok azonban további rendelkezésig forgalomban maradnak. Ezzel a rendelkezéssel a zsákok beszerzésénél és nyilvántartásánál is megta-karítást, illetőleg egyszerűsítést remél az új Utasítás.

A postaügynökségeknél feladható, vagy ott kézbesíthető egyes magánküldemények értéke, illetőleg összege a jövőben a belföldi for-galomban egy magánpostautalvánnyal küldhető összeg ötszörösére emelkedik, ami azt jelenti, hogy az eddigi 1.200 P helyett jövőben a postaügynökségek általában 6.000 P értékű küldeményeket kezelnek. Az illetékes postaigazgatóságoknak megmarad továbbra is az a joguk, hogy az egyes postaügynökségeknél kezelhető postaküldemények ér-tékhatárát a körülmények követelte mértékben felemelhetik vagy le-szállíthatják.

Postaügynökségeknél külföldre általában csak levélpostai külde-ményt lehet feladni.

A rovatlap (81. sz. ny.) című nyomtatvány használata jövőben nemcsak a mozgóposta és a postaügynökség közötti kölcsönös zárlat-váltásnál, hanem az ellenőrzőhivatal által a postaügynökségek részére készített zárlatoknál is kötelezővé tétetett. A postaügynökség által az ellenőrzőhivatal részére készítendő zárlat kísérőokirata azonban jövő-ben sem a rovatlap, hanem a felvevőnapló (492. sz. ny.) lesz. Azzal, hogy a postaügynökség az új Utasítás rendelkezéseinek megfelelően jövőben minden érkezett anyagot a postahivatalok módjára rovatlap-pal, tehát rovatolási úton kap kézhez, és az érkezett könyvelt külde-ményeket, valamint az őket terhelő díjakat egyetlen közös leadási ok-iratban, a havifüzetben és egy példányban vezetett megterhelőnapló-

ban (493. sz. ny.) tartja nyilván, nemcsak az eddigi kézbesítő- és megterhelőnaplónak egyszerűsítését sikerült megoldani, hanem a mozgópostától közvetlenül érkezett könyvelt küldeményekről eddig vezetett Jegyzék c. nyomtatvány használata is feleslegessé vált és így a postaügynöki szolgálat leadási része is lényegesen egyszerűbbé vált.

A felvevőnapló c. nyomtatványban a postaügynök csupán a nála feladott ajánlott küldeményeket, csomagokat és érték küldeményeket naplózza tételesen. A felvett postautalványok és az elfogadott takarékpénztári betétek és befizetési lapok könyvelésére a postahivatali szolgálatban rendszeresített kezelési nyomtatványokat kell a postaügynökségeknél is használni.

A postaügynökség munkaegységkimutatását, továbbá a postaügynökség szolgálatával kapcsolatos statisztikát az ellenőrzőhivatal állítja össze, a postaügynökségnek nála őrzött kezelési okirataiból. Abból a célból, hogy a postaügynökségnél feldolgozott munkaegységek felszámításánál beállott időközi változás, különösen az ellenőrző szervek fokozottabb tevékenységének központi értékelésénél zavart ne okozzon, a kerületi igazgatóságok utasítást kaptak, hogy az új kezelési rendet az egyes postaügynökségeknél egyrészt mindig valamely hó elsejével rendszeresítsék, más részről pedig azt a körülményt, hogy valamely postaügynökség az új rend szerint kezel, az „Új rendszerű” megjegyzésnek a megfelelő munkaegységkimutatáson színes írónnal való feljegyzésével jelezzék.

A postaügynök jövőben elsősorban saját napi bevételeiből köteles napi kiadásait fedezni. Készpénzellátmányt csak szükség esetében kérhet ellenőrzőhivatalától. Az ellátmánykérés, ha van, távbeszélőn történik, de a kérelmet levelezőkönyvi bejegyzés formájában írásban is meg kell ismételnie.

A készpénzellátmányt az ellenőrzőhivatal nem értéklevélben, hanem a rovatlap III. részében összegszerűen nyilvántartva betétzacskóval juttatja el jövőben a postaügynökséghez. Ezt a készpénzellátmányt az ellenőrzőhivatal főpénztárának készpénzmaradványában tartja nyilván s a postaügynöknek arról a legközelebbi napi leszámolásában el kell számolni. Ez a mód mutatkozott a legegyszerűbb eljárásnak és amellet a készpénzellátmányok borítékolását is feleslegessé teszik. Itt az is meg van engedve, hogy az előrelátható és határozott napokon esedékes kifizetésekhez a postaügynök előre is kérhessen készpénzellátmányt. Ezzel az érkezett utalványok kifizetését a postaügynök lényegesen gyorsíthatja.

A postaügynökség napi bevételeiről és kiadásairól ellenőrzőhivatalának naponként a felvevőnapló VI. részét képező „Napi leszámolás” rovaton számol el. A napi leszámolásban csak a tényleges bevételeket és kiadásokat kell feljegyezni.

Új rendelkezés a postaügynöki szolgálatban a felvevőnapló VII. részeként szereplő anyagmérlegnek naponkénti összeállítására. Ebben a postaügynök naponként darabszám, illetőleg összeg szerint megállapítja az ajánlott-, az érték küldemények, a csomagok, az utánvételek és megbízások a táviró-, távbeszélő-, díjnyugták és rádiónyugták forgalmi adatait.

Új rendelkezés a kézbesített könyvelt küldemények kézbesítőök-

iratainak a felvevőnapló IV. részében a megterhelőnapló tételszámainak sorrendjében való naponkénti felsorolása.

Az új Postaügynöki Utasítás a postaügynöknek kiadható érték-cikkellátmány összegét az eddigi bizonytalan gyakorlattal szemben a belföldre szóló távolsági 20 g-os közönséges levél mindenkori díjának ötszázszorosában, portóbélyegkészletét pedig ötvenszeresében állapítja meg. Ujjonnan és részletesen szabályozza az Utasítás az érték-cikk utánpótlásának módját is.

Az Utasítás szerint a postaügynökségnél jövőben egyik hónapról a másikra számadási okiratok nem maradnak. Ezért a szabályzat úgy intézkedik, hogy a felszólalások és ügyiratok, amelyek a postaügynöki kezeléssel kapcsolatosak, az ellenőrzőhivatalok útján intéztessenek és a postaügynököt az ellenőrzőhivatal a levelezőkönyv útján hallgassa meg, ha az ügy intézésénél erre szükség mutatkozik.

Ebből kivehetően is az Utasítás életbeléptetésével a Levelezőkönyv (5. sz. ny.) szerepe az eddiginél lényegesen nagyobb fontosságot nyer, mert a jövőben a Levelezőkönyv az ügynökségnél előforduló és a rendestől eltérő minden üggyel kapcsolatban kell, hogy tájékoztató bejegyzést tartalmazzon. Ezzel a Levelezőkönyv a postaügynöki kezelés ellátásának naplószerű nyilvántartó-könyvévé válik.

A postaügynök iktatókönyvet a jövőben sem vezet, irattárt nem gyűjt és hónap közben nála esetleg összegyűlt összes kezelési okiratokat és másolatokat megterhelőnaplójával együtt megőrzésre köteles ellenőrzőhivatalának megküldeni.

Az új Postaügynöki Utasítás megalkotásával előreláthatóan újra sikerült ennek a népszerű postai szervnek kezelési rendjét a közönség és a posta érdekeinek teljes figyelembevételével, hosszabb időre kielégítően biztosítani.

A kairói nemzetközi rádióértekezlet.

Irta: ERDÖSS GYULA m. kir. posta műszaki tanácsos.

Conférence internationale des Radiocommunications du Caire.

Par M. Gyula Erdöss, Conseiller technique de poste.

L'auteur donne un compte rendu des travaux et des résultats principaux de la Conférence internationale des Radiocommunications tenue au Caire du 1-er février au 8 avril 1938. Il fait connaître, entre autres, l'activité de diverses commissions; les difficultés soulevées en connexion avec la nouvelle répartition des bandes des fréquences et les résultats de la nouvelle répartition sur le domaine de la radiodiffusion, de la télévision et d'autres services; les propositions intéressantes discutées par la Commission technique. Il traite, en outre, des dispositions principales de la Commission du tarif et des trafics, et les dispositions intéressantes comprises dans les Règlements additionnels annexés au Règlement des Radiocommunications, ainsi que dans le protocole additionnel et final.

A „Magyar Posta“ legutóbbi száma ismertette a kairói nemzetközi táviró értekezlet munkásságát. A következőkben összefoglaljuk a táviró értekezlettel egyidőben ugyancsak Kairóban tartott nemzetközi rádióértekezlet tárgyalásait és főbb eredményeit.

A rádióértekezlet megnyitásának napjára 1938. február hó 1-ét

jelölte ki az egyiptomi kormány. Még a hivatalos megnyitás előtt az összes delegációk vezetői január hó 31-én egy értekezleten előzetesen megállapodtak abban, hogy milyen bizottságokat fognak létesíteni és kik lesznek a bizottságok elnökei, alelnökei és jegyzői. Ugyanakkor letárgyalták azt is, hogy a feldolgozandó anyagot miként osszák szét az egyes bizottságok között.

A rádióértekezletet a táviró értekezlettel együtt 1938. febr. 1-én délelőtt nyitotta meg ünnepélyes keretek között Faruk király a kairói Operaházban.

Február hó 2-án volt az értekezlet első teljes ülése, amely jóváhagyta a bizottságok megalakítására vonatkozó tervezeteket. Az alábbiak szerint öt bizottság létesült:

1. *A rádiószabályzatok bizottsága.*

Elnök: Dr. Jäger (Németország)
Alelnökök: Petersen (Norvégia)
Echeverri (Kolumbia)

2. *A rádiódíjzabási és üzemi kérdések bizottsága.*

Elnök: Boetje (Hollandia)
Alelnökök: Mondrup (Dánia) és
Cosentino (Argentina)

3. *Műszaki bizottság.*

Elnök: White (Egyesült Államok)
Alelnökök: Krzyczkowski (Lengyelország)
Strnad (Csehország)

4. *Szerkesztési bizottság.*

Elnök: Mulatier (Franciaország)
Alelnökök: Tondeur (Belgakongó)
Stankevicius (Litvánia)

5. *A nemzetközi iroda működését felülvizsgáló bizottság.*

Elnök: Yanagisawa (Japán)
Alelnökök: Petrovič (Jugoszlávia)
Beaudry (Kanada)

A magyar igazgatás az értekezlet folyamán állandóan résztvett a szabályzati, a díjzabási és üzemi, valamint a műszaki bizottságok, illetve az ezek által kiküldött albizottságok munkáiban.

Február hó 3- és 4-én a teljes ülés által alakított bizottságok ténylegesen meg is alakultak és munkásságukat megkezdték. Működésükről az alábbiakban számolunk be, első helyen említve a műszaki bizottság munkáját, amely az értekezlet szempontjából a legnagyobb jelentőségű volt.

a) *A műszaki bizottság munkája.*

A február hó 3-án megalakult műszaki bizottság azonnal két albizottságot küldött ki. Az első számú albizottság elnökének Angwin-t (Anglia), alelnökének pedig Arboleda-t (Kolumbia) választották meg. Az első számú műszaki albizottság kapta feladatául a frekvenciasávok új szétosztását és az erre vonatkozó javaslatokat.

A második számú műszaki albizottság elnökéül Krzyczkowski-t (Lengyelország), alelnökéül pedig Metzler-t (Svájc) választották meg. Ez az albizottság tárgyalta azután a hullámok új osztályozásával kapcsolatos javaslatokat és a hullámsávok szétosztását nem érintő egyéb műszaki kérdéseket.

Az 1. számú műszaki albizottság működése folyamán még számos kisebb bizottságot küldött ki egy-egy meghatározott kérdésnek a megoldására. Ezeknek a kisbizottságoknak a működését röviden az alábbiakban ismertetjük:

Az első számú kisbizottság Angwin elnöklete alatt azokat az irányelveket tárgyalta, amelyek a rövidhullámú műsorszóró hullámok eredményes használatára vonatkoznak. A tárgyalások folyamán megvizsgálták az azonos hullámon dolgozó állomások interferenciáját, az irányított antennák hatásosságát, az évszaki változásokat, továbbá az adásra legalkalmasabb hullámhosszak kiválasztását. A kisbizottság arra a következtetésre jutott, hogy a nappali és éjjeli hullámokat elvben két állomásnak is ki lehetne osztani megosztott használati idővel (napi 12—12 óra), de csak abban az esetben, ha az adóállomások földrajzi helyzete ezt lehetővé teszi és ugyanekkor a sugárzásukat úgy irányítják, hogy a vétel helyén zavar nem lép fel. Ez a kisbizottság összesen 4 ülést tartott.

A második számú kisbizottság Arboleda (Kolumbia) elnöklete alatt a trópusi műsorszóró szolgálat technikai kérdéseit tárgyalta összesen 6 ülésben.

A harmadik számú kisbizottság ugyancsak Angwin (Anglia) elnöklete alatt tartott 4 ülésében a repülő rádiószolgálatnak a rövidhullámok tartományára vonatkozó kívánalmaival foglalkozott.

A negyedik számú kisbizottság hasonlóképen Angwin (Anglia) elnöklete alatt azokat a feltételeket vizsgálta meg, amelyek egy kereskedelmi rádió-telefon szolgálatot ellátó rövidhullámú állomásnál módot nyújtanak arra, hogy az a rendes hullámhosszán rádióműsorszórást is adjon.

Az ötödik számú kisbizottság Gutton (Franciaország) elnöklete alatt 9 ülésben tárgyalta a 25.000 kc/s feletti (12 m. alatti) hullámsávok szétosztását.

A hatodik számú kisbizottság Münch (Németország) elnöklete alatt egy ülésben foglalkozott a nyilvános levelezés részére meg nem nyitott szolgálatok hullámsávainak kérdésével 1.000 és 2.000 m között.

A hetedik számú kisbizottság ugyancsak Münch elnöklete alatt tárgyalta a 600 m. és 1000 m. közötti hullámsáv megosztását a rádió-iránymérő, a repülő és a nyilvános levelezésnek meg nem nyitott szolgálatok között. Ugyanez a bizottság foglalkozott azután később a 200 m. alatti hullámsávok új szétosztásával is egészen 50 m-ig és összesen 9 ülést tartott.

A nyolcadik számú kisbizottság 4 ülésben tárgyalta a rövidhullámú műsorszóró sávok kibővítésének kérdését Matteini (Olaszország) elnöklete alatt.

A kilencedik számú kisbizottság pedig Bion (Franciaország) elnöklete alatt az európai műsorszóró hullámhossz szétosztási értekezlet részére kiadandó műszaki irányelveket dolgozta ki.

Mindezeknek a kisbizottságoknak a jelentéseit az I. számú technikai albizottság, amely összesen 38 ülést tartott, vizsgálta felül.

A II. számú technikai albizottság ugyancsak 5 kis bizottságot küldött ki. Ezek a kisbizottságok dolgozták ki az adóállomások teljesítményének új meghatározását, a hullámok új osztályozását, a frekvenciastabilitásra vonatkozó újabb előírásokat, továbbá a „B” típusú (csillapított) hullámok alkalmazására vonatkozó előírások módosítását. A kisbizottságok munkáját a II. számú műszaki albizottság azután 11 ülésben dolgozta fel.

Maga a technikai főbizottság az albizottságok által előkészített anyagot 5 ülésben tárgyalta le.

A technikai főbizottság munkásságában kidolgozott *fontosabb szabályzati módosítások* a következők:

A műsorszóró rádió hullámsávjai tekintetében az ú. n. hosszú- és középhullámokban (2.000 m-től 200 m-ig) *lényegesebb változás nem történt*, mindössze a luzerni terv által engedélyezett és jelenleg sávon kívül dolgozó állomások jogosultságát ismerte el az értekezlet. A középhullámú sáv *mindamellet*t bővült 60 kc/s-al, mégpedig az eddigi sávhoz csatlakozóan 200 m-től 192·3 m-ig (1.500—1.560 kc/s-ig). Ez a bővítés megfelelő szétosztás mellett helyet ad mintegy 8—10 állomásnak.

Lényegesebb újítás, hogy a *trópusi vidéken dolgozó műsorszóró állomások teljesen új sávokat kaptak*, mégpedig 130·4 m. és 120 m., valamint 90·91 m. és 85·71 m., továbbá 62·89 m. és 60·42 m. között. Ennek folytán lehetővé válik majd részint a közép- és hosszúhullámú műsorszóró sávnak, részint pedig a rövidhullámú műsorszóró sávoknak jelentős tehermentesítése.

A rövidhullámú műsorszóró szolgálat részére eddig 50 m. és 13 m. között mindössze az alábbi sávok állottak rendelkezésére

kc/s.	m.
6.000—6.150-ig	50 —48·78-ig
9.500—9.600 „	31·58—31·25 „
11.700—11.900 „	25·64—25·21 „
15.100—15.350 „	19·87—19·54 „
17.750—17.800 „	16·90—16·85 „
21.450—21.550 „	16·99—13·92 „

E hat ténylegesen kihasznált sávnak a szélessége 850 kc/s volt. Az értekezlet hozzájárult ahhoz, hogy az 1., 2., 5. és 6. sáv összesen 400 kc/s-sal kibővüljön, aminek megfelelően az új rövidhullámú műsorszóró sávok a jövőben a következők lesznek:

kc/s.	m.
6.000— 6.200-ig	50 —48·39-ig
9.500— 9.700 „	31·58—30·93 „
11.700—11.900 „	21·64—25·21 „
15.100—15.350 „	19·87—19·54 „
17.750—17.850 „	16·90—16·81 „
21.450—21.750 „	13·99—13·79 „

Ezen kívül további 100 kc/s szélességű bővítést kapott még a rövidhullámú műsorszóró 7.200 kc/s-től 7.300 kc/s-ig (41·67 m-től 41·10 m-ig), ez az utóbbi sáv azonban amatőrök részére is kiosztható. Az északamerikai Egyesült Államokban ezt a sávot pedig továbbra is csak az amatőrök használhatják.

Mindezeket figyelembe véve a rövidhullámú műsorszórósáv az eddigi 850 kc/s-ról 1.350 kc/s-ra bővült. Ez a bővítés remélhetőleg elég lesz a jelenlegi túlsúfoltság megszüntetésére, amire annál is inkább szükség van, mert ma a rövidhullámú műsorszóró állomásoknak majdnem a fele már sávon kívül dolgozik. A helyzet rendezését minden bizonnyal elő fogja segíteni az a körülmény is, hogy az értekezlet határozatai szerint *ezekben a sávokban 5 kW teljesítménynél kisebb adóállomások nem működhetnek*. Így tehát az a sok kisteljesítményű állomás, ami eddig itt helyet foglalt és éppen kis teljesítménye miatt eredményesen nem tudott dolgozni, hanem inkább csak zavarokat okozott, innét ki fog kerülni.

Még a kairói tárgyalások folyamán intézkedtünk az iránt, hogy a kibővített rövidhullámú műsorszóró sávokban Magyarország is foglaljon le a maga részére két újabb frekvenciát (9.625 kc/s = 31·17 m. és 21.680 kc/s = 13·83 m.) arra való tekintettel, hogy eddig mi is sávon kívül dolgoztunk.

A műsorszóróval kapcsolatos további igen fontos kérdés természetesen a hullámhosszak tényleges szétosztása. A hosszú- és középhullámokra vonatkozólag (2.000-től 200 m-ig) jelenleg a luzerni szétosztási terv van életben. A kairói értekezlet elhatározta 1939. február hó 1-i kezdettel *egy európai hullámszétosztási értekezlet* összehívását, amely a luzerni tervet majd felülvizsgálja és az új szétosztási tervet elkészíti. Ennek az értekezletnek az összehívásával a svájci kormányt bízták meg. A kairói értekezlet az ú. n. kiegészítő jegyzőkönyvben, valamint az ehhez csatolt mellékletben kidolgozta azokat az irányelveket, amelyeket az európai értekezletnek majd figyelembe kell venni. A Nemzetközi Rádió Unió egyidejűleg megbízást kapott, hogy az európai hullámszétosztási értekezlet anyagát készítse elő és előzetes szétosztási tervezetet dolgozzon ki.

Az európai értekezlet nemcsak az összes európai műsorszóró állomások hullámhosszát fogja megállapítani, hanem e hullámoknak a használatát is rendezi. Meg fogja tehát szabni az adóállomások teljesítményét, az adóberendezéseknek esetleges szinkronizálását, az irányított vagy pedig fading gyöngítő antennák alkalmazását stb. Az európai értekezlet feladata lesz az is, hogy lehetőség szerint minden egyes állam részére juttasson legalább is egy kizárólagos hullámhosszat.

A kairói értekezleten több ízben felmerült az a kérdés is, hogy vajjon a rövidhullámú műsorszóró állomások hullámhosszainak szétosztását nem kellene-e egy külön erre a célra összehívandó világértekezletnek elvégezni. A kairói értekezlet kidolgozta azokat az irányelveket is, amelyeket ez a világértekezlet tárgyalásainál majd alapul vehet és elhatározta, hogy az erre vonatkozóan eddig végzett tanulmányokat a Rádió Unió útján közzé fogja tétetni. Az egyes igazgatásoknak módjukban lesz ezeket az alapelveket esetleg kísérletek útján saját állomásaiknál kipróbálni. Ha ezek a kísérletek már befejeződtek, a Nemzetközi Iroda megkérdezi majd az összes igazgatásokat, hogy ilyen világértekezlet megtartását kívánják-e. A beérkezett válaszok alapján a többségi vélemény dönti majd el, hogy az értekezlet tényleg összeüljön-e.

Az egyéb szolgálatok részére fenntartott sávok a kairói értekezlet alatt természetesen — ha nem is jelentős mértékben — szintén módosultak. Lényegesebb a változás a repülőszolgálat részére fenntartott sávokban, amelyek eddig közösek voltak egyéb szolgálatokkal (hajózás, nyilvános levelezésnek meg nem nyitott szolgálatok stb.). A kairói értekezlet — figyelembe véve a repülőszolgálatnak az utóbbi évek folyamán elért igen nagy mértékű fejlődését — a repülő rádiószolgálat részére új kizárólagos sávokat adott, amelyeknek legnagyobb részét a mozgószolgálat engedte át eddigi sávaiból. Azt is érdemes megemlíteni, hogy a nagy nemzetközi légiutak részére (amelyek több kontinenst érintenek) nemcsak a hullámsávokat írta elő az értekezlet, hanem minden egyes út részére a használandó frekvenciákat is kijelölte.

A meteorológiai szolgálat részére a kairói értekezlet a 7.210 m., 7.100 m., 3.352 m. és 3.005 m-es hullámhosszakat biztosította. Ezek arra szolgálják, hogy rajtuk az egyes országokból a gyűjtőállomásokhoz befutó jelentések összefoglalását leadják.

Most történt első ízben, hogy a légköri kutatás célját szolgáló — önműködő rádióadóval dolgozó — szabad léggömbök részére új sávokat biztosítottak az ultrarövid hullámok tartományában (3.15 m. és 10.8 m. körül).

Az európai rendőrségi rádióhálózat közérdekű szolgálata részére megkapta a 3.597 m., 85.96 m., 72.03 m. és 44.17 m. hullámhosszakat.

Madridban a hullámsávok szétosztása a 30.000 m-től 5 m-ig terjedő tartományt ölelte fel. A kairói értekezlet az alsó határt 1.5 m-ig terjesztette ki és ennek kapcsán a 12 m. alatti sáv szétosztását teljesen átdolgozta. 12 m-től 1.5 m-ig kapott helyet egyéb szolgálatokon kívül a távolbalátás is, mégpedig a 7.405 m-től 5.357 m-ig terjedő sávot (ennek szélessége 15.500 kc/s), a 4.688—4.255 m-ig terjedő sávot (ennek szélessége 6.500 kc/s), a 3.509-től 3.191 m-ig terjedő sávot (ennek szélessége 9.000 kc/s) és az 1.765 m-től 1.5 m-ig terjedő sávot (ennek szélessége 30.000 kc/s.).

Már az előzőekben említettük, hogy a műszaki bizottság főként a hullámsáv szétosztásával kapcsolatos kérdéseket, azaz a „Rádiószolgálati Szabályzat” 7-ik cikkét tárgyalta. Ezzel kapcsolatban felmerült egy meglehetősen kényes kérdés is. Anglia ugyanis javaslatot terjesztett elő, hogy azok a műsorszóró állomások, amelyek idegennyelvű ke-

reskedelmi hirdetésekben tartják fenn magukat, a jövő hullámhossz szétosztásánál frekvenciát ne kaphassanak. Ez a javaslat elsősorban a luxemburgi nagyteljesítményű műsorszóró állomás, továbbá a normandiai francia állomás ellen irányult, amelyek mindegyike angol nyelvű hirdetéseivel nagy károkat okoz az angliai újságoknak.

E javaslat igen éles hangú vitákat váltott ki és végül is az értekezlet kimondotta, hogy a javaslat tárgyalására nem illetékes, mivel annak elfogadása már az egyes államok szuverenitását érintené.

Irország és Görögország egy-egy javaslatban annak kimondását kérte, hogy *elvben minden államnak joga legyen legalább egy megfelelő — kizárólagos — hullámhosszhoz*, hogy azzal meg tudja valósítani nemzeti műsorszóró szolgálatát. Az értekezlet ezt a javaslatot elfogadta és mint elvet beiktatta az ú. n. *kiegészítő jegyzőkönyvbe*.

A műszaki bizottság feladata volt a CCIR. időközben tartott ülésin hozott *ajánlásoknak a szolgálati szabályzatokba való beillesztése* is. Ezek közül legnagyobb jelentőségűek voltak az állomások frekvencia-tolarenciájára, valamint az egyes adás típusok sávszélességére vonatkozó új szigorított előírások. Ujjonnan szabályozták az adóállomások felharmonikusainak megengedhető erősségét is.

A műszaki bizottság egy külön albizottsága foglalkozott azokkal a *fenntartásokkal*, amelyeket az egyes államok a szolgálati szabályzat rendelkezéseivel kapcsolatban bejelentettek. E fenntartásokat az értekezlet az ú. n. *zárójegyzőkönyvbe* vette fel. Legnagyobb jelentősége van Szovjetország fenntartásainak. Oroszország területén az egyes hullámsávok használata ugyanis már több mint 11 éve eltér az általános szétosztástól annak következtében, hogy annak idején a washingtoni konferenciára (1927-ben) Oroszország nem kapott meghívást. Kairóban *Magyarország szintén jelentett be fenntartást* Budapest I. hullámhosszának védelmére vonatkozólag, hogy az 545-től 583-ig terjedő sávban (amely a szétosztási táblázat szerint a nyilvános levelezés számára meg nem nyitott szolgálatok részére van fenntartva) olyan szolgálatot tarthasson fenn, amelyet nemzeti érdekei védelme szempontjából szükségesnek tart. Egy másik általános jellegű fenntartásban szabadabb mozgásunk érdekében bejelentettük, hogy bárminemű zavar esetén nem fogjuk betartani a frekvenciák notifikálására előírt hat havi várakozási időt, azaz jogunkban áll egy használni kívánt új frekvenciát bármikor szükség szerint használatba venni. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy az I. számú technikai albizottság 19-ik ülésén Magyarország képviselője nyilatkozatot tett, amely szerint abban az esetben, ha az európai hullámszétosztási értekezlet Budapest II. részére megfelelő, illetve a jelenlegivel egyenértékű hullámhosszat nem tudna biztosítani — a magyar igazgatás fenntartja magának a jogot, hogy a kairói rádiószolgálati szabályzatot ne hagyja jóvá.

A kérdések tárgyalásai folyamán az amerikai Egyesült Államok javaslatot terjesztettek elő arra vonatkozólag, hogy az egyes nemzetek *frekvencia ellenőrző központja* a jövőben minden egyes rádiótávíró állomás hullámhosszát is rendszeresen mérje. A mérések eredményét pedig rendszeresen tegye közzé a távközlés berni nemzetközi irodája. (Ez annak felelne meg, mint amit a Rádió Unió brüsszeli mé-

róállomása az európai műsorszóró állomásokra vonatkozóan végez.) Bár e javaslat sok tekintetben a kisebb államok részére igen hasznos lett volna, az értekezlet azt nem fogadta el főként azért, mivel a méréseredmények közzététele igen nagy költségbe került volna. Az amerikai Egyesült Államok kiküldöttei rajta voltak, hogy a csillapított hullámokkal dolgozó ú. n. „szikraadók“ használata teljesen megszűnjék. Bár az ilyen hullámok használatát az értekezlet jelentősen korlátozta, e javaslatot igen lényeges gazdasági érdekek miatt csak abban az alakban fogadták el, hogy szikraadók teljesítményének felső határát 300 Wattban állapították meg.

Érdekesebb volt még Japánnak az a javaslata, amelyben az ú. n. *amatőrállomások teljesítményének* 50 Wattban történő korlátozását kívánták. Ez a javaslat főként az északamerikai Egyesült Államok ellenzése miatt szintén nem ment keresztül és a helyzet a régi maradt. A jövőben tehát továbbra is az egyes igazgatásoknak van fenntartva a jog a felügyeletük alá tartozó amatőrállomások teljesítményének megállapítására.

b) *A rádiószolgálati szabályzatok bizottsága* szintén február hó 3-án alakult meg és azonnal 3 albizottságot küldött ki. Az I. számú albizottság elnöki tisztét maga a bizottság elnöke, dr. Jäger vállalta el, a II. számú albizottság elnöke Holtzappel (Hollandia), a harmadik számú albizottság elnöke pedig Sacco (Itália) lett. A szolgálati szabályzatok bizottsága összesen 8 ülést tartott, az első számú albizottsága 15 ülést, a második számú albizottsága 13-at, a harmadik számú albizottsága pedig 10 ülést.

Mindegyik albizottságban több kisbizottság is dolgozott. Ezek egyike (az I. számú) ugyancsak dr. Jäger elnöklété alatt foglalkozott a repülő rádiószolgálat általános kérdéseivel, a 2. számú kisbizottság 4 ülésben Gross (Egyesült Államok) elnöklété alatt a meghatározásokkal, a 3. számú kisbizottság Geles (Románia) elnöklété alatt 8 ülésben a CCIR. szervezetének módosításával, a 4. számú kisbizottság Picault (Franciaország) elnöklété alatt 9 ülésben az állomáskezelők bizonyítványának a kérdésével, valamint a mozgóállomások engedélyokiratának a kérdésével. Az 5. számú kisbizottság Read (Anglia) elnöklété alatt 3 ülésben tárgyalta a repülőgépek állomáskezelőinek bizonyítványára vonatkozó különleges kérdéseket.

A II. számú albizottság hasonlóképen több kisbizottságot küldött ki, amelyek részint hívójelek kérdését, részint pedig a repülőszolgálatban a sürgősségi és veszély jelzést tárgyalták.

A III. számú albizottság mindössze egy kisbizottságot küldött ki, amely részleteiben is tanulmányozta a hajózási szolgálatban 600 m-en lebonyolítandó forgalom kérdéseit.

A rádiószolgálati szabályzatok bizottságának tárgyalásaiból kiemelkedik a *CCIR. szervezetére vonatkozó előírások megváltoztatása*. Portugália terjesztett elő egy javaslatot, amely a CCIR.-t lényegében teljesen hasonlóvá akarta tenni a CCIF-hoz, azaz ennek a részére is állandó vezértitkárságot óhajtott létesíteni. Bevezetni kívánta továbbá az ú. n. „előadói ülések“ megtartását is. Hosszadalmas tárgyalások után, főleg az északamerikai Egyesült Államok ellenkezése miatt a javaslatot teljes egészében keresztülvinni nem lehetett. Az új szabá-

lyozás szerint azonban a CCIR. értekezletek előkészítő munkáit ezentúl nem az ülés összehívásával megbízott igazgatás végzi majd el, hanem ezt a Nemzetközi Iroda fogja lebonyolítani és az ülések titkári teendőit ugyancsak a Nemzetközi Iroda fogja ellátni. Jelentősebb változás még az, hogy a CCIR. egyes üléseinek költsége ezentúl nem egyenlő arányban oszlik majd meg az értekezleten résztvevő államok között, hanem bizonyos kulcs szerint, amelynek alapján a kisebb államok kevesebbet fizetnek majd, mint eddig.

Lényegesebb változás még az új „Szolgálati szabályzat“-ban, hogy *a frekvenciák bejelentésére és közzétételére* vonatkozó és eddig szétosztottan található előírásokat a kairói konferencia egy fejezetben egyesítette és az eddig félremagyarázható rendelkezéseket pontosan körülírta.

Nagy munkát adott a szolgálati szabályzatok bizottságának a repülőérdekeltségeknek az a kérelme, (amelyet igen sok igazgatás is támogatott), hogy *a kimondott repülő-rádiószolgáltatásra vonatkozó szabályokat vegyék ki az általános szolgálati szabályzatból*. Ennek következtében a szabályzatokat olyan értelemben dolgozták át, hogy azok az előírások, amelyek a repülőszolgálattal kapcsolatban egyéb távközlési ágakat is érintenek, a szabályzatokban továbbra is benne maradtak. Viszont a kimondott repülő-rádiószolgáltatásra vonatkozó előírások esetleges időközbeni (két értekezlet közötti) megváltoztatására a repülőérdekeltségek kaptak felhatalmazást. Az ilyen változtatások ú. n. regionális értekezletek keretében történhetnek.

A szolgálati szabályzatok bizottsága egyébként leginkább a mozgó szolgáltatásra vonatkozó rendelkezések felülvizsgálásával foglalkozott és ezek kapcsán igen sok kisebb jelentőségű és Magyarországot nem érintő változtatást is eszközölt.

c) *A rádió díjszabási és üzemi bizottság* ugyancsak február 3-án tartott alakuló ülésén két albizottságot küldött ki. Az I. számú albizottság elnöke Read (Anglia), a II. számú pedig Picault (Franciaország lett. Maga a főbizottság összesen 5 ülést, az I. számú albizottság 6, a II. számú albizottság pedig 14 ülést tartott. Az I. számú albizottság ugyancsak több kisbizottságot küldött ki, amelyek közül az 1. számú Gross (Egyesült Államok) elnöklete alatt 6 ülésben foglalkozott a szolgálati okmányok (állomásjegyzék, frekvenciajegyzék, stb.) módosításának kérdéseivel. A 2-es számú kisbizottság Commanay (Franciaország) elnöklete alatt 3 ülésben tárgyalta az ú. n. „Q code“-be tartozó rövidítések módosításait, illetve ezeknek kibővítését.

A II. számú albizottság feladata az ú. n. *kiegészítő szolgálati szabályzat átdolgozása* volt. Egyes speciális kérdésekre itt is küldtek ki kisbizottságokat és összesen 7 ilyen kisbizottság működött. A kiegészítő szolgálati szabályzatba átvették azokat a módosításokat, amelyeket a kairói távíróértekezlet a távíró szolgálati szabályzat átdolgozásába bevezetett. Ezen kívül *új fejezetként* beiktatták *a rádiólevelekre és a repülőgéppel váltott táviratoknak forgalmi szabályozására* vonatkozó előírásokat is.

Az eddig felsorolt bizottságokon kívül még egy külön bizottság is működött Gnome (Olaszország) elnöklete alatt. Ebben az európai hullámhossz szétosztási konferencia által figyelembe veendő irányel-

veket tárgyalták le és megállapították az ú. n. kiegészítő jegyzőkönyv szövegét.

Volt még egy külön bizottság is, amely a távközlési szótár kiadásának kérdésével foglalkozott. A tárgyalások eredményeként elhatározták, hogy egy olyan szótárt állítanak majd össze, amely a távközlés valamennyi ágazatát magában foglalja.

A magyar küldöttség a kairói értekezleten elsősorban is a Magyarországot leginkább érintő *műsorszóró problémákat* igyekezett kielégítő megoldáshoz juttatni. Ezért igyekeztünk a Rádió Unió útján a műsorszóróban leginkább érdekelt európai államok közös együttműködését megszervezni. Ez sikerült is és a Rádió Unió ottlévő tagjai az aktuális kérdések megvitatására több ülést és megbeszélést tartottak. Ezek eredményeként az érdekelt államok — köztük Magyarország is — két közös javaslatot terjesztettek elő a középhullámú és a rövidhullámú műsorszóró sáv kibővítésére. Minden bizonnyal a közös fellépés eredménye volt az, hogy e két javaslatot, — ha bizonyos megszorítással is — az értekezlet elfogadta.

Talán érdekes még megemlíteni, hogy éppen a magyar igazgatásnak egyik javaslata tette lehetővé, hogy a *hullámhosszak megjelölése méterben* a jövőben is megmaradjon.

A rádióértekezlet összesen négy teljes ülést tartott és záróülése 1938. április hó 8-án volt.

Az új rádiószolgálati szabályzat 1939. január hó 1-én lép életbe, kivéve az új hullámsávészétosztásra vonatkozó 7-ik cikket, amelynek előírásai csak 1939. szept. 1-étől kezdve lesznek érvényben.

Megoldásra váró kérdések a kisebb postai szervek kezelési rendjének újraszabályozásánál.

Irta: Dr. BELUS MIHÁLY postatanácsos.

Problèmes à résoudre concernant la réorganisation des fonctions des organismes secondaires de poste.

Par M. le Dr. Mihály Belus, Conseiller de poste.

L'auteur fait connaître dans cet article les points de vue principaux et les problèmes à résoudre qui se présentent dans le service des facteurs ruraux et en même temps, il fait de propositions pour la solution pratique des questions soulevées.

A kisebb postai szerveken a postaügynökségeket, a faluzó levélhordókat, a külterületi kézbesítőket, a postai gyűjtőhelyeket, a levélfelvevő vasúti állomásokat és a külterületi kézbesítő- és gyűjtőállomásokat értjük. (A. 2. Szab. 2. §. 7—12. pontok.) Ezeknek a kisebb szerveknek kezelési szabályait nem a Postakezelési Utasításban, hanem külön utasításokban találjuk. A kisebb szervek kezelésére vonatkozó különféle utasítások általában a háborúelőtti időből származnak és a változott viszonyok követelte új kiadásra még csak a Postaügynöki Utasításnál (A. 5. Szab.-nál) került sor.

Kétségtelen, hogy a postaügynökségnél is kisebb forgalmat lebonyolító postai szervek kezelésének rendje ma már alig felel meg azoknak a jogos követelményeknek, amelyeket e szervek szolgálatát igénybevevő közönség velük szemben támaszt. De ma már komoly szolgálati érdekek is kívánják, hogy ezeknek a kisebb postai szerveknek kezelési eljárásuk szabályai mielőbb hozzásimíttassanak a postahivataloknál jól bevált újabb kezelési rendhez és ezzel a postakezelés egysége ezeknél a kisebb szerveknél is intézményesen biztosíttassék.

A kisebb szervek utasításai közül egyik leggyakrabban és legáltalánosabban használt utasítás a Faluzó Levélhordói Utasítás. E cikk keretében elsősorban ennek az utasításnak még ma is érvényben levő egyes kezelési rendelkezéseit óhajtom ismertetni és ennek kapcsán egyenként rámutatok azokra a nehézségekre, amelyet a részben elavult szabályok fenntartása és alkalmazása e fontos postai szerv szolgálatának eredményes ellátásában gyakorlatilag jelentenek.

1. Az 1914-ben kiadott Faluzó Levélhordói Utasítás a külterületi kézbesítő- és felvevő szolgálatban 100 korona értékhatár felállításával a küldeményeket 2 nagy csoportra osztotta, még pedig hivatalból és megbízásból kezelt küldeményekre.

A 100 koronát meg nem haladó értékű küldeményeket a faluzó levélhordó hivatalból veszi fel, illetőleg kézbesíti. E küldeményekért a posta felelőssége a Postaüzleti Szabályzatban meghatározott mérvben a felvett küldeményeknél akként áll fenn, hogy ez a felelősség attól az időponttól kezdődik, amikor azokat a faluzó levélhordó a feladótól szabályszerűen átvette; a kézbesítendő küldeményekért pedig mindaddig szavatol a posta, amíg azokat a faluzó levélhordó nem kézbesítette, illetőleg az utalványösszeget ki nem fizette. (Utasítás 13. és 20. §.)

Ezzel szemben a 100 korona értékhatárt meghaladó, tehát megbízásból kezelendő küldeményeknél, a posta felelőssége a felvett küldeményeknél nem attól az időponttól kezdődik, amikor a faluzó levélhordó a küldeményt a feladótól átveszi, hanem csak akkor, amikor az utolsó postahivatal (postaügynökség) a beszállított küldeményt szabályszerűen felvette; a kézbesített küldeményekért pedig csak addig tart, amíg az utolsó postahivatal (postaügynökség) a címzett által aláírt „Értesítő- és elismervény“ vagy nyugtázott utalványlap alapján a faluzó levélhordónak a küldeményt, illetőleg pénzüsszeget ki nem adta. (Utasítás 13. és 20. §.)

A küldeményeknek a posta felelőssége szempontjából való ez a kettős megosztása még ma is fennáll és csupán az értékben állott be annyiban változás, hogy a 100 korona helyett ma az értékhatár 120 pengő. (P. R. T. 1936. évi 17. számában megjelent 98.142/4. sz. rendelet.)

Alig lehet vitás, hogy a faluzó levélhordó által kezelt küldeményeknek hivatalból és megbízásból való megkülönböztetése és ennek megfelelően külön-külön való nyilvántartása és kezelése egyrészt a közönség, másrészt a kezelési szempontból többé nem kívánatos. A hivatalból és megbízásból kezelt küldemények közötti ennek a megkülönböztetésnek megszüntetése kezelési szempontból azt az előnyt jelentené, hogy a faluzó levélhordói napló vezetésénél, illetőleg a fa-

luzó levélhordó megterhelésénél és a leszámolásánál lényeges egyszerűsítésekre nyílnék alkalom.

2. A faluzó levélhordó által kezelt küldeményeknek értékhatára — mint ahogy azt az előbbi pontban már megállapítottuk, — ezidő szerint 120 pengő. Vitatható, hogy a faluzó levélhordói szolgálatban egyáltalában van-e szükség értékhatár megállapítására és ha igen, az mily összegű legyen.

A faluzó levélhordó ugyanis szolgálatát általában a külterületen látja el, tehát biztonsági szempontból feltétlenül szükségesnek mutatkozik az általa kezelhető küldemények értékhatárának meghatározása. Minthogy az értékhatár megállapítását elsősorban biztonsági okok indokolják, ennek az értékhatárnak az összes faluzó levélhordói körzetekben egységesen, egy bizonyos előre meghatározott összegben való megállapítása nem bizonyult célszerűnek. Nagyobb forgalmú, népesebb lakott helyeken ugyanis magasabb, kevésbé biztonságos helyeken pedig alacsonyabb értékhatár megállapítása a helyes és a megokolt. Éppen ezért kínálkozik az a megoldás, hogy a faluzó levélhordói szolgálatban csak iránytadó értékhatárt szabjunk meg, amelyet a berendező postaigazgatóság a helyi körülmények mérlegelésével felemelhet, illetőleg leszállíthat.

3. A jelenleg érvényben levő Faluzó Levélhordói Utasítás 14. §-ban foglaltak szerint a faluzó levélhordói járatot indító postahivatalnak minden házhoz kézbesítendő könyvelt küldeményről Értesítő és Elismervényt kell kiállítania és azon fel kell jegyezni, hogy a faluzó levélhordó a küldeményt kézbesítheti-e az aláírás hitelesítése nélkül, továbbá azt is, hogy a címzett családtagjának a küldeményt kiadhatja-e vagy sem. Ennek megfelelően az aláírás hitelesítése nélkül a faluzó levélhordó csak azoknak a címzetteknek kézbesíthet, akiknek személyét és aláírását a postahivatal ismeri. Akiket viszont a postahivatal nem ismer, azoknak a faluzó levélhordó előbb csak az értesítő és elismervényt kézbesíti azzal, hogy aláírásukat és személyazonosságukat a községi előljáróságnál (egyes kivételes esetekben a lelkésznél, tanítónál) igazoltassák és ha ez megtörtént, az értesítő és elismervény ellenében a küldeményt kézbesíti, illetőleg az utalvány-összeget ki fogja fizetni. Természetesen ilyen eljárás mellett a faluzó levélhordói kézbesítés ma meglehetősen körülményes és nehézkes, mert a kézbesítő, még ha ismeri is a címzettet, a küldeményt az értesítő és elismervény aláírása után nyomban nem adhatja át, hanem először csak az értesítő és elismervényt kézbesítheti, azután, ha már a címzett aláírását hitelesíttette, kézbesítheti a küldeményt, illetőleg fizetheti ki az utalvány összegét. A gyakorlatból tudjuk, hogy ennek a kézbesítési rendnek mind a közönségre, mind a postára nézve nagy hátrányai vannak. Nevezetesen a faluzó levélhordó egy küldemény kézbesítésével kétszeres, sőt sokszor háromszoros munkát is végez, mert először kézbesíti az értesítő- és elismervényt, majd később, amikor már a címzett személyazonosságát és aláírását az értesítő- és elismervényen igazoltatta, kézbesíti a küldeményt. Előfordul azonban az is, hogy a címzett az aláírás hitelesítését az értesítő- és elismervény kézbesítése napján nem tudja megszerezni. Ilyen esetben a faluzó levél-

hordó a küldeményt (pénzösszeget) a postahivatalba kénytelen visszavinni és a következő járattal újból kivinni.

A faluzó levélhordói kézbesítő szolgálatnak ez a megkötöttsége még azokon a helyeken is, ahol az aláírás hitelesítésének könnyebb lehetősége fennáll, tehát a külső kézbesítési körzetben fekvő községek belterületén is, jelentős akadályát jelenti a késelem nélküli kézbesítésnek. Ahol azonban az aláírás hitelesítésének megszerzése bármely okból a címzett részére nehézséggel jár, mint pl. tanyákon, szőlőhegyeken, a községtől távoleső és nehezen megközelíthető településeken, ahol tehát a faluzó levélhordó által kézbesített értesítő- és elismervénnyel a tanyai, szőlőhegyi stb. címzettek az aláírás hitelesítése végett nagy utat kell megtennie, ez az előírás sok esetben legyőzhetetlen akadályként veszélyezteti a könyvelt küldemények kézbesítését. Éppen ezért ma már nem is kétséges, hogy a kézbesítésnek ezt a formai megkötöttségét a jövőre nézve fent nem lehet tartani. Legjobban bizonyítja e megállapítás helytállóságát az a tény, hogy az élet a kézbesítésnek ezt a nehézkes formaságnoz kötött módját, a legtöbb helyen már meg is szüntette. A faluzó levélhordók ugyanis nagyobbrészt abból a községből, telepről, szőlőhegyről stb. valók, ahol a kézbesítő szolgálatot ellátják. A faluzó levélhordó tehát a címzettek általában személyesen ismeri s így a legtöbb helyen kifejlődött gyakorlat eddig sem látta akadályát annak, hogy a faluzó levélhordó a címzetteknek a személyes ismeretség alapján a személyazonosságuk és aláírásuk hitelesítése nélkül kézbesítse a könyvelt küldeményeket. Ez a kézbesítési eljárás, bár ellene mond az érvényben levő Faluzó Levélhordói Utasítás rendelkezésének, de egyébként nincs ellentétben a Postaüzleti Szabályzattal. Nevezetesen a Postaüzleti Szabályzat 70. §. 1. pont 2. bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a posta a könyvelt küldemény kézbesítésénél a személyazonosság igazolását csak abban az esetben köteles megkövetelni, ha a kézbesítő a címzettet nem ismeri. Tulajdonképen tehát már ma sincs üzletszabályzati akadálya annak, hogy a faluzó levélhordó az általa személyesen ismert címzett küldeményét a személyazonosság előzetes igazolása nélkül kézbesítse.

Olyan esetekben viszont, amikor a faluzó levélhordó a címzettet nem ismeri, a személyazonosság igazolásától nem lehet eltekinteni. A személyazonosság igazolásának kérdésével ezekben az esetekben tehát a faluzó levélhordói szolgálatban továbbra is számolnunk kell. Most már csak az a kérdés, hogy a személyazonosság igazolását csupán a községi igazolásra korlátozzuk-e, vagy pedig megengedjük mindazokat az igazolási eljárásokat, amelyeket a Postaüzleti Szabályzat 70. §. 3., 4. és 5. pontja általánosságban előír. Ha a közönség érdekét tekintjük, véleményem szerint a faluzó levélhordói szolgálatban is meg kellene engedni a személyazonosság igazolásának azokat a módjait, amelyeket a Postaüzleti Szabályzat a kézbesítésnél általában megenged. Nevezetesen a faluzó levélhordói kézbesítésnél is meg kellene engedni azt, hogy a címzett személyazonosságát a hatóság által a személyazonosság igazolására kiállított okirattal igazolhassa, vagy ha ilyen okirata nincs, azt kellene megengedni, hogy a faluzó levélhordó előtt ismert megbízható, anyagilag szavatosságra alkalmas egyén a

kézbesítő okiratot „Kártérítési felelősséget vállalok“ jelzéssel aláírja. Személyazonosság igazolására az Üzletszabályzatban előírt összes lehetőségnek a faluzó levélhordó szolgálatban való intézményes rendszeresítése a külterületen igen nagy jelentőségű és az ott élők jobb postai kiszolgálását jelenti. Pl. méltánytalanság volna, ha a posta a külterületen lakó és MÁV arképes igazolvánnyal rendelkező címzettől azt kívánná, hogy személyazonosságának igazolása végett, az értesítő- és elismervénnyel a községházára menjen, vagy egy tanyai cselédet, akinek személyazonossági okirata nincs, de a gazdája a kézbesítő okiratot „Kártérítési felelősséget vállalok“ jelzéssel aláírná, arra kényszeríteni, hogy személyazonosságának igazolása, illetőleg aláírásának hitelesítése végett munkáját megszakítsa, stb., stb. A külterületi kézbesítőszolgálat jobb ellátása tehát megköveteli, hogy a faluzó levélhordó kézbesítői szolgálatát a belterületi kézbesítéshez hasonlóan rendezzük, annyival is inkább, mert a gyakorlat igen sok helyen máris áttért erre a kézbesítési rendre. Régebben, amikor még a postamesteri hivatalok a belső kézbesítési kerületben házhöz kézbesítést általában nem végeztek, a külterületi kézbesítői szolgálatnál sem lehetett volna megengedni, hogy a faluzó levélhordó kincstári kézbesítő módjára kézbesítsen. Ma azonban, amikor a postamesteri hivatalok a belső kézbesítői kerületben általában kincstári módra házhöz kézbesítenek, a faluzó levélhordói kézbesítésnél sem lehet a korszerűbb házhöz kézbesítés elől elzárkózni.

4. A faluzó levélhordó által kézbesített könyvelt küldemények nyilvántartása a havi füzetben két példányban vezetett faluzó levélhordói napló (Utasítás 29. §.). A faluzó levélhordói naplóba az összes könyvelt küldeményeket — hivatalból és megbízásbóli kettős csoportosítással — írják be és pedig a kézbesítésre kerülőket tételesen, a felvetteket pedig darabszám, illetőleg összeg szerinti nyilvántartással. A faluzó levélhordói napló egyik példánya a hivatalban marad, a másik példányt pedig a faluzó levélhordó magával viszi.

Minthogy a faluzó levélhordói napló a kézbesített küldeményeket illetőleg csak nyilvántartási okirat, és így abban a küldemények átvételének elismerése nem történik, a hivatalok egy része már ma is csak egy példányban vezeti és ezt az egy példányt a hivatalban őrzi. A kézbesített küldeményeknek a naplóba való tételes bejegyzése is a gyakorlatban megváltozott; nevezetesen, azok a hivatalok, amelyek az ajánlott leveleket kézbesítő könyvvel kézbesítik, az ajánlott leveleket a faluzó levélhordói naplóba nem írják be, továbbá egyes hivatalok a csomagokat csak darabszám szerint vagy feladási hely- és ragszám szerint, az utalványokat pedig darabszám, esetleg darabszám- és összeg szerint tartják nyilván, stb.

Tekintettel arra, hogy a faluzó levélhordónak kézbesítésre kiadott könyvelt küldemények az ellenőrző postahivatal megfelelő leadó okirataiban már úgysis nyilván vannak tartva (az ajánlott küldemények az ajánlott leadókönyvben, kézbesítőkönyvben, az utalványok az utalvány-érkezési naplóban, a csomagok a raktárkönyvben, átvevőkönyvben, stb.), azoknak nyilvántartás céljából a faluzó levélhordói naplóba való tételes bevezetésére komoly szükség többé nincs. A kézbesített küldemények nyilvántartását illetőleg a faluzó levélhordói

napló vezetésénél tehát legcélszerűbb volna ugyanazokat az elveket követni, mint a kézbesítő-íveknél és a faluzó levélhordói naplóba tételesen csak azokat a küldeményeket kellene beírni, amelyekre nézve a napló kézbesítő okiratként szerepel. A faluzó levélhordói naplónak a felvett küldemények nyilvántartására szolgáló részénél, a felvett küldemények darabszám, illetőleg összeg szerint való nyilvántartására továbbra is szükség van, azonban a hivatalból és megbízásból felvett küldemények közötti megkülönböztetést szintén meg kellene szüntetni.

5. A faluzó levélhordó által kézbesített valamennyi könyvelt küldemény kézbesítő okirata az értesítő és elismervény. (Ut. 14. és 17. §.) Ennek a rendelkezésnek fő oka az, hogy a faluzó levélhordó által kézbesített küldeményeknél általában a községi igazolás van előírva. Amint már fentebb ismertettem, a faluzó levélhordó ma már általában nem a faluzó levélhordói utasításban előírt módon, hanem a belső kézbesítés kerületben követett módon kézbesít. Ennek a kézbesítésnek következménye volt azután az, hogy a faluzó levélhordó által kézbesített könyvelt küldemények kézbesítő okirata ma már általában nem az értesítő- és az elismervény, hanem az ajánlott küldeményeknél az ajánlott küldemények kézbesítőkönyve, csomagoknál a szállítólevél, utalványonkál pedig maga az utalvány.

Tekintettel arra, hogy a faluzó levélhordó a kézbesítést általában a belterületi kézbesítés módjára látja el, nem volna akadálya annak, hogy a faluzó levélhordó által kézbesített küldemények kézbesítő okirata azonos legyen a belterületi küldemények házhoz kézbesítésénél használt ilyen okiratokkal.

6. A faluzó levélhordó által felvett könyvelt küldemények átvételéről a faluzó levélhordó ideiglenes elismervényt ad. (Utasítás, 23. §.) E nyomtatvány egymás mellett álló két részből áll: a szelvényalapról és a szelvényből. A faluzó levélhordó úgy a szelvényt, mint a szelvényalapot *külön-külön*, a küldeményre vonatkozó és a nyomtatványon megjelölt adatokkal, állítja ki. Ez a kiállítás a faluzó levélhordóra igen nagy terhet jelent, mert az íráshoz amúgy sem szokott faluzó levélhordónak az elismervény egy példányban való kiállítása is megterhelés, nemhogy a két példányban való kiállítás. Éppen ezért egyes hivatalok a faluzó levélhordói felvevő szolgálat megkönnyítése céljából a faluzó levélhordói elismervénytömb helyett a postaügynökségek részére eddig használt postai feladóvevénytömböt adták ki, amelyeknél a feladóvevény kiállítása két példányban indigóval történik, amikor is az eredetét a feladónak adják ki, a másolati példányt pedig a tömbben hagyják a leszámolás céljaira.

Minthogy a postai szolgálatban az indigó használata általános, nincs akadálya annak, hogy a faluzó levélhordói elismervények jövőben akként készüljenek, hogy a felvett könyvelt küldeményekről a faluzó levélhordó egyszerre két példányban állíthassa ki a feladóvevényt. Ezzel az eljárással nemcsak a faluzó levélhordói felvevő szolgálatot könnyítjük meg, hanem kiküszöböljük mindazokat a hibákat, amelyek az elismervény két részének (a szelvényalapról és a szelvénynek) külön-külön való kiállításánál a tévedések folytán előállhatnak.

7. A faluzó levélhordó által felvett küldeményekről adott elismervény ideiglenes. A postahivatalok ugyanis a faluzó levélhordó által a feladóktól átvett küldeményeket saját felvevő okirataikba vezetik be és a küldeményekről — más küldeményekhez hasonlóan — feladóvevényeket állítanak ki. A hivatal által kiállított feladóvevényeket a faluzó levélhordó a következő menettel kiviszi és az ideiglenes elismervények bevonásával a feladóknak kézbesíti. Felmerül most már annak kérdése, nem adhatna-e a faluzó levélhordó az általa felvett küldeményekről végleges feladóvevényt úgy, amint az A. 5. Szab. a postaügynökségeknél ezt a kérdést a közönség legteljesebb megnyugvására már rendezte.

Ez a kérdés főleg és elsősorban azért merült fel, mert az ideiglenes elismervényeknek a végleges feladóvevényekkel való kicserélése a posta feladata. A feladóvevényeknek az ideiglenes elismervényekkel való ez a kicserélése, különösen a nagykiterjedésű külterületeken, lényeges idővesztéssel jár és a faluzó levélhordói szolgálatot megnehezíti. Ezen kétféleképpen lehet segíteni, még pedig vagy úgy, hogy az ideiglenes elismervénynek véglegessel való kicserélését a feladó kötelességévé tennék, vagy úgy, hogy a faluzó levélhordó által átvett küldeményekről a faluzó levélhordó végleges feladóvevényt adna. Az első megoldás a közönségre nézve az eddigi eljárással szemben hátrányt jelent, tehát arról le kell mondani; a második pedig biztonsági szempontból aggályos, ezért annak alkalmazása megfontolást igényel. Abban az esetben ugyanis, ha a faluzó levélhordó által adott elismervény végleges volna, ez alkalmat nyujtana a faluzó levélhordó visszaélésére. A faluzó levélhordó ugyanis látva azt, hogy az általa felvett küldemények és pénzüsszegek ellenőrzése a postahivatalnak általában csak a faluzó levélhordó által vezetett feladóvevénytömb alapján áll rendelkezésére, könnyen kísértetbe eshetik és a felvett utalvány- és csekkbefizetéseket nem a tömbben levő feladóvevényen nyugtázná, hanem az utalványon levő feladóvevényen, illetőleg a csekkbefizetési lap elismervényén és a beszedett összeget pedig magának megtartaná. A faluzó levélhordó ilyen visszaélésére csak a feladó felszólalása esetében késedelmesen lehetne rájönni. Biztonsági szempontból tehát nagyon is meggondolandó, hogy a faluzó levélhordó a pénzküldeményekről végleges feladóvevényt adjon-e. Az ajánlott és értéknélküli csomagküldeményeknél a faluzó levélhordó által adott végleges elismervény különösebb veszélyt nem jelentene.

8. A faluzó levélhordó leszámolására vonatkozólag a Faluzó Levélhordói Utasításban szétszórtan a kézbesített és felvett küldeményekre vonatkozó §-okban találunk intézkedéseket. Minthogy a faluzó levélhordó szolgálatának befejezése után mind a kézbesített, mind a feladásra átvett küldeményekről egyszerre számol le, célszerű lenne a leszámolásra vonatkozó rendelkezéseket az előkészület alatt álló új Szabályzatban „A faluzó levélhordó leszámolása“ cím alatt külön §-ban szabályozni. A faluzó levélhordó leszámolására vonatkozó rendelkezéseknél természetesen tekintettel kellene lenni a belterületi kézbesítőkre érvényes A. 3. Szab. vonatkozó pontjaira és így a faluzó levélhordói leszámolásban is biztosítani lehetne a kezelés egyöntetűségét. Különösen kívánatos ez azoknál a hivataloknál, amelyekhez több

faluzó levélhordó tartozik, ahol a leszámolás esetleg külön leszámolókönyv, illetőleg összesítés vezetését teszi szükségessé.

*

E cikk keretében csak néhány különösen fontos és már régóta rendezésre váró kérdésre mutattam rá abban a reményben, hogy már ezen a néhány kérdésen keresztül is sikerül igazolnom annak a megállapításnak helytállóságát, hogy a közönség jobb kiszolgálása és a kezelés egyöntetőségének biztosítása érdekében a Faluzó Levélhordói Utasítás átdolgozását többé halogatni komolyabb érdekek sérelme nélkül nem szabad.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételünk:

15.

**Milyen módon lehetne a mai ellenőrzés gyengítése nélkül a táv-
irati postautalványok felvételi rendjét egyszerűsíteni?**

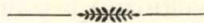
A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1938. december 30.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelíges levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztőségéhez juttatni. A jelíges leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 pengő lesz, vagy legalább is dícséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik és így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben meg is jelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérgazgatóság ügyosztályvezetői — kik a bírálatra lesznek hivatva — nem vesznek részt.

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postatitkár

Szeptember hónap a zsúfolt külpolitikai események, a feszült várakozások és a bizakodással vegyes aggodalmak jegyében telt el.

A rendkívüli körülmények rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé, ezek pedig majdnem minden európai országban és így Hazánkban is rányomták bélyegüket a gazdasági életre. A szeptemberi postaforgalom szintén a rendkívüli körülmények hatása alatt állott, mert a múlt év szeptemberével szemben minden üzletág forgalma igen jelentősen emelkedett és pedig lényegesen erőteljesebben, amint az időnyiszteri behatások indokolták volna.

A postai üzletágban a takarékbetétek kivételével minden küldemény forgalma számottevően élénkült. A közönséges levélpostai küldemények forgalmát az október hónapban meginduló osztrálysorsjáték ismertető nyomtatványai emelték, az ajánlott levélpostai küldemények 21·2, illetőleg 22·1%-os élénkülését a katonai levelezés, valamint a pénzintézetek és a biztosító társaságok félévi zárlatával kapcsolatos küldemények duzzasztották meg. A csomagforgalom 11·9, illetőleg 10·5%-os emelkedésében a fegyvergyakorlatra bevonultak részére feladott „hazai” tartalmú csomagok igen jelentős szerepet játszottak, de számottevő volt a kereskedelmi csomagforgalom is, amelyet a nagyobbarányú téli bevásárlások idéztek elő.

A rendkívüli eseményeket azonban legjobban a postatakarékpénztári forgalom tükrözi vissza, amely épen ellenkezően alakult, mint ahogy az utolsó évek forgalomalakulása alapján várni lehetett volna. A betétek számának 30·7, összegének 15·4%-os csökkenésével szemben a betétvisszafizetések száma 82·4, összege pedig 199·5 százalékkal emelkedett és 13,886.000 P-t ért el. A betétvisszafizetések összege tehát 7,434.000 P-vel haladta meg a betéteket. Ebben az évben a tőkegyűjtési folyamat hirtelen megtorpanása és a betétvisszafizetések szinte válságzerű emelkedése már másodszer fordult elő. Az első márciusban, a németausztriai eseményekkel kapcsolatban, a szeptemberi pedig a szudánémet kérdéssel megindult külpolitikai események hatása alatt jelentkezett. A szeptemberi takarékforgalom csökkenése még a márciusinál is sokkal aggasztóbban alakult.

A távirőforgalom ugyancsak eltér a

hosszú évek tapasztalatai alapján várt forgalomalakulástól. A tapasztalat szerint ugyanis a távirőforgalom augusztusban éri el csúcspontját, majd fokozatosan visszaesik, hogy a februári mélypont után fokozatosan ismét élénküljön. A f. évi szeptemberi forgalom a rendkívüli körülmények hatása alatt még az augusztusi forgalmat is túlszárnyalta, a múlt év szeptemberében feladott táviratok darabszámát pedig 33%-kal haladta meg.

Lényegesen emelkedett a távbeszélő forgalom is, bár a rendkívüli körülmények ennél, valamint a rádióüzletágnál éreztezték legkevesebbé hatásukat. Így a távbeszélőállomások száma a múlt évvel szemben 8.913 állomással, vagyis 8·2%-kal, a számlált helyi beszélgetések száma pedig 8·9%-kal emelkedett. A helyi forgalom emelkedése ebben a hónapban kivételesen az állomásszaporulatot is meghaladta, amit szintén a rendkívüli körülményeknek tulajdoníthatunk. A rendkívüli körülmények hatása legjobban a távirőforgalommal sok rokonvonást felmutató távolsági beszélgetéseknél látszik meg, mert az augusztusi csúcspont után szeptemberben rendszerint jelentkező csökkenés helyett a kezdeményezett távolsági beszélgetések száma tovább emelkedett. A f. évi augusztushoz viszonyított emelkedés közel 5, illetőleg 4%, a múlt év szeptemberéhez képest pedig 31·4, illetőleg 30·3%. Különösen a vidéki forgalom emelkedése volt nagymérvű.

A rohanó események és a hírvárás lázas idejében még az eddiginél is fokozottabb jelentőséget nyert a rádió. Ennek látható eredménye az augusztussai szemben mutatkozó 0·4%-os, 1610 előfizetőt jelentő szaporult. Az 1936. évben szeptemberben csak 140, az 1937. év szeptemberében pedig 953 előfizetői szaporulat jelentkezett. A múlt év szeptemberéhez képest az engedélyesek száma 22.919 előfizetővel, vagyis 6·2%-kal emelkedett. A múlt hónaphoz viszonyítva a legerőteljesebb szaporulat a szegeói igazgatósági kerületben jelentkezett (0·8%), ezt követte a soproni igazgatósági kerület 0·6, a pécsi 0·5, a debreceni 0·4 és végül a budapesti igazgatósági kerület 0·3%-os emelkedése. A múlt év szeptemberéhez viszonyított legnagyobb emelkedést ugyancsak a szegeói kerület mutatja fel 7·2%-os előfizetői szaporulattal.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak	F e l a d á s											
	Közön- séges ¹⁾	Aján- lott levélpostai küldemények	Érték- levelek	Kér., befűt- és somás csomagok	Postautalványok ²⁾		Postafatahárak befizetések		Csekkbefizetések			
					darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben		
	darabszáma ezrekben				darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben		
Az 1930. évben	422.671	15,862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.761		
Az 1931. évben	370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881		
Az 1932. évben	351.739	9,288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372		
Az 1933. évben	346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.573.012		
Az 1934. évben	413,180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906		
Az 1935. évben	410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911		
Az 1936. évben	435.933	7.565	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945		
Az 1937. évben	462.928	7.567	456	9.815	10.291	712.965	1.193	87.832	22.311	2.068.491		
1936.	X.	40.526	686	42	906	940	74.015	76	5.278	2.041	191.110	
	XI.	36.616	605	40	806	785	45.683	78	5.472	1.901	191.731	
	XII.	44.399	606	39	1.101	962	73.800	77	6.350	2.030	183.433	
1937.	I.	36.142	652	36	704	804	47.212	101	7.627	1.819	147.081	
	II.	33.769	613	34	701	795	55.323	102	6.728	1.706	155.222	
	III.	45.197	612	37	845	847	56.360	98	6.140	1.703	147.904	
	IV.	36.497	639	36	719	844	56.669	97	6.636	1.813	150.860	
	V.	34.333	590	35	733	798	56.147	86	6.422	1.786	171.098	
	VI.	35.344	631	36	789	831	59.819	97	7.011	1.793	161.981	
	VII.	35.943	677	40	771	941	74.498	111	8.662	1.861	167.274	
	VIII.	35.382	583	40	760	824	47.202	106	7.636	1.715	192.341	
	IX.	40.394	665	40	850	833	60.212	101	7.631	1.771	173.848	
1936. X.—1937. IX.	összesen:	454.542	7.559	455	9.685	10.204	706.940	1.130	81.593	21.939	2.033.883	
1937.	X.	41.111	658	41	916	949	75.479	105	7.740	2.132	197.725	
	XI.	39.351	631	41	876	833	57.491	97	7.386	2.068	207.419	
	XII.	49.333	616	39	1.151	991	67.996	98	8.236	2.145	195.715	
1938.	I.	37.945	692	36	759	850	58.903	122	9.335	1.955	152.541	
	II.	36.275	609	34	737	819	57.243	120	7.837	1.818	163.324	
	III.	44.266	639	37	848	847	58.105	110	7.248	1.805	151.328	
	IV.	40.995	662	36	840	934	63.019	87	6.531	1.997	158.388	
	V.	38.444	655	35	769	846	56.308	76	5.621	1.858	173.577	
	VI.	35.531	580	33	773	831	60.228	75	6.411	1.774	165.994	
	VII.	37.588	762	37	784	915	63.049	94	8.169	1.823	163.491	
	VIII.	38.456	668	41	817	910	66.688	97	8.463	1.933	215.646	
	IX.	43.139	806	41	951	890	65.675	70	6.452	1.825	212.828	
1937. X.—1938. IX.	összesen:	482.434	7.978	451	10.221	10.615	750.184	1.151	89.429	23.133	2.157.976	
1937. I.—IX.		333.001	5.662	334	6.872	7.517	513.442	899	64.493	15.967	1.467.609	
1938. I.—IX.		352.639	6.073	330	7.278	7.842	549.218	851	66.067	16.788	1.557.117	
Összehasonlítások	1938. IX. havában	szám- szerűleg	+2.745	+ 141	+ 1	+ 101	+ 57	+ 5.463	- 31	- 1.179	+ 54	+ 38.980
	1937. IX. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 6,8	+21,2	+2,5	+11,9	+ 6,8	+ 9,1	-30,7	- 15,4	+ 3,0	+ 22,4
	1937. X.—1938. IX. időszakban	szám- szerűleg	+ 27.892	+ 419	- 4	+ 536	+ 411	+ 43.244	+ 21	+ 7.836	+ 1.194	+ 124.093
	1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 6,1	+ 5,5	-0,9	+ 5,5	+ 4,0	+ 6,1	+ 1,9	+ 9,6	+ 5,4	+ 6,1
	1938. I.—IX. időszakban,	szám- szerűleg	+ 19.638	+ 411	- 4	+ 406	+ 325	+ 35.776	- 48	+ 1.574	+ 821	+ 89.508
	1937. I.—IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 5,9	+ 7,3	-1,2	+ 5,9	+ 4,3	+ 7,0	- 5,3	+ 2,4	+ 5,1	+ 6,1

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

1) Hirlapokkal együtt.

2) A postai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s i t é s										
		Közön- ségi ¹	Aján- lott	Érték- levelek	Állat- bírói és somnás csomagok	Postautalványok ²		Postatakarékhifizetések		Csekk-kifizetések		
		levélpostai küldemények		érték- ezrekben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezrekben	összege ezer P-ben		
		darabszáma	ezrekben									
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3373	1.036.937	
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3275	967.490	
Az 1932. évben		353.134	9.739	336	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3259	785.987	
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3373	698.973	
Az 1934. évben		416.564	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3223	658.994	
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3399	662.144	
Az 1936. évben		440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812	
Az 1937. évben		466.077	7.641	485	9.924	10.367	716.475	591	48.925	3.839	749.352	
1936.	X.	40.656	717	44	915	954	76.245	57	0.265	356	77.604	
	XI.	36.750	603	43	808	771	44.473	42	3.495	254	46.767	
	XII.	44.561	619	42	1.113	977	75.688	47	3.935	378	79.044	
1937.	I.	36.268	660	38	711	798	45.948	42	3.600	290	42.817	
	II.	33.884	610	35	706	798	55.489	39	3.047	281	53.135	
	III.	45.316	631	38	845	858	57.294	52	3.927	323	55.685	
	IV.	36.626	644	37	706	842	57.650	47	3.926	320	60.967	
	V.	34.459	577	36	736	799	56.339	52	3.974	283	54.115	
	VI.	35.471	632	38	780	835	59.198	49	4.068	332	67.684	
	VII.	37.164	692	42	783	965	77.477	49	4.751	379	77.978	
	VIII.	35.512	600	43	746	821	46.906	50	4.172	263	50.655	
	IX.	40.523	657	43	849	838	60.741	51	4.629	302	64.676	
1936. X.—1937. IX. összesen:		457.190	7.642	478	9.698	10.256	713.448	577	49.689	3.761	731.187	
1937.	X.	41.243	683	45	922	970	77.770	51	4.582	381	83.461	
	XI.	39.495	630	44	868	818	47.765	51	4.039	280	51.508	
	XII.	49.513	621	45	1.157	1.025	79.051	58	4.489	407	86.493	
1938.	I.	38.077	706	39	760	833	48.472	50	3.878	319	46.351	
	II.	36.398	610	37	738	828	58.148	48	3.847	308	56.918	
	III.	44.382	664	41	838	850	58.636	63	6.044	323	60.163	
	IV.	41.140	664	40	856	977	76.125	61	5.375	390	80.558	
	V.	38.585	659	39	759	822	44.915	61	5.588	265	47.958	
	VI.	35.659	580	38	768	837	59.514	54	4.740	321	68.673	
	VII.	38.865	753	40	797	924	64.300	49	3.961	343	69.925	
	VIII.	38.597	671	44	798	923	66.405	51	4.592	311	70.474	
	IX.	43.277	802	46	938	899	66.952	93	13.866	325	76.015	
1937. X.—1938. IX. összesen:		485.231	8.043	498	10.199	10.706	748.053	690	65.001	3.973	798.497	
1937. I.—IX.		335.223	5.703	350	6.862	7.554	517.042	431	35.994	2.773	527.712	
1938. I.—IX.		354.980	6.019	364	7.252	7.893	543.467	530	51.891	2.905	577.035	
Összehasonlítások	1938. IX. havában 1937. IX. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+2.754	+145	+3	+89	+61	+6.211	+42	+9.237	+23	+11.339
		%-ban	+6'8	+22'1	+7'0	+10'5	+7'3	+10'2	+82'4	+199'5	+7'6	+17'5
	1937. X.—1938. IX. időszakban	szám- szerű- leg	+28.041	+401	+20	+501	+450	+34.605	+113	+15.312	+212	+67.310
	1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+6'1	+5'2	+4'2	+5'2	+4'4	+4'8	+19'6	+30'8	+5'6	+9'2
	1938. I.—IX. időszakban	szám- szerű- leg	+19.757	+406	+14	+390	+339	+26.425	+99	+15.897	+132	+49.323
	1937. I.—IX. időszak- hoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+5'9	+7'1	+4'0	+5'7	+4'5	+5'1	+23'0	+44'2	+4'8	+9'3

* Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

¹⁾ Hírlapokkal együtt.

²⁾ A postai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

I. Forgalom.*)

2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		Távbeszélő									
	Feladott	Kézbesített	Állomások száma ¹⁾				Közvetlen összeköttetések száma	Számított helyi beszélgetések száma ezekben				
			táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egység hálózatban	a fatur. és 200-nál több	a 200-nál kevesebb		összesen	bpesti egység hálózatban	vidéken	összesen	
Az 1930. évben	3.404	3.715	46 601		35.618		82.219	2.212	103.890	—	103.890	
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095		33.840		80.935	2.376	106.946	14.189	121.135	
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884		32.415		79.299	2.196	107.564	13.867	121.431	
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962		31.109		79.071	2.207	107.146	12.801	119.947	
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338		34.354		87.692	2.303	111.898	11.911	123.809	
Az 1935. évben	1.903	2.573	58.339		15.088	18.723	92.150	2.257	121.980	12.944	134.924	
Az 1936. évben	1.947	2.607	63.537		16.699	22.218	102.454	2.155	127.933	14.261	142.194	
Az 1937. évben	2.133	2.820	70.325		18.165	23.290	111.780	2.117	134.885	16 358	151.243	
1936.	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11.014	1.281	12.295	
	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
	XII.	161	220	63.537	16.699	22.218	102.454	2.155	10.796	1.271	12.067	
1937.	I.	140	201	63.951	16.763	22.242	102.956	2.155	10.742	1.266	12.008	
	II.	135	188	64.393	16.917	22.375	103.685	2.155	11.378	3.111	12.689	
	III.	159	218	64.846	17.004	22.510	104.360	2.155	10.440	1.210	11.650	
	IV.	154	212	65.100	17.076	22.599	104.775	2.155	11.371	1.337	12.708	
	V.	186	244	65.348	17.158	22.798	105.304	2.025	12.007	1.353	13.360	
	VI.	187	246	66.142	17.484	22.822	106.448	2.027	11.772	1.385	13.157	
	VII.	200	262	67.103	17.562	22.411	107.076	2.041	10.887	1.352	12.239	
	VIII.	220	278	67.445	17.678	22.614	107.737	2.053	10.039	1.341	11.380	
	IX.	191	251	68.280	17.775	22.780	108.835	2.055	10.664	1.364	12.028	
1936. X.—1937. IX.	összesen:	2.071	2.773	—	—	—	—	—	132.721	15.803	148.524	
1937.	X.	191	257	68.901	17.922	22.942	109.765	2.065	11.822	1.440	13.262	
	XI.	173	229	69.588	18.062	23.083	110.733	2.115	12.185	1.446	13.631	
	XII.	174	234	70.325	18.165	23.290	111.780	2.117	11.640	1.423	13.063	
1938.	I.	152	212	70.853	18.469	23.223	112.545	2.133	11.986	1.486	13.472	
	II.	144	199	71.383	18.566	23.380	113.329	2.139	11.650	1.437	13.087	
	III.	166	226	71.832	18.882	23.306	114.020	2.141	10.916	1.329	12.245	
	IV.	167	224	72.141	18.952	23.421	114.514	2.139	12.234	1.470	13.704	
	V.	190	252	72.407	19.028	23.552	114.987	2.118	11.668	1.397	13.065	
	VI.	204	263	73.122	19.111	23.743	115.976	2.099	12.144	1.515	13.659	
	VII.	208	268	73.193	19.188	23.993	116.374	2.107	11.521	1.514	13.035	
	VIII.	243	301	73.283	19.305	24.216	116.804	2.133	10.715	1.566	12.281	
	IX.	254	320	73.836	19.486	24.426	117.748	2.131	11.530	1.574	13.104	
1937. X.—1938. IX.	összesen:	2.266	2.985	—	—	—	—	—	140.011	17.597	157.608	
1937. I.—IX.		1.572	2.100	—	—	—	—	—	99.171	12.048	111.219	
1938. I.—IX.		1.728	2.265	—	—	—	—	—	104.364	13.288	117.652	
Összehasonlítások	1938. IX. havában képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerűleg	+ 63	+ 69	+5.556	+1.711	+1.646	+8.913	+ 76	+ 866	+ 210	+ 1.076
		o/o-ban	+ 33,0	+ 27,5	+ 8,1	+ 9,6	+ 7,2	+ 8,2	+ 3,7	+ 8,1	+ 15,4	+ 8,9
	1937. X.—1938. IX. időszakban	szám-szerűleg	+ 195	+ 212	—	—	—	—	—	+7.290	+1.794	+ 9.084
	1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	+ 9,4	+ 7,6	—	—	—	—	—	+ 5,5	+ 11,4	+ 6,1
	1938. I.—IX. időszakban 1937. I.—IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám-szerűleg	+ 156	+ 165	—	—	—	—	—	+5.193	+1.240	+ 6.433
		o/o-ban	+ 9,9	+ 7,9	—	—	—	—	—	+ 5,2	+ 10,3	+ 5,8

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

1) Csak az üzemben levő előfizetői állomások.

2) Vasuti táviróhivatalok forgalmával együtt.

3) 1936. decemberétől az összes nyilvántartott távbeszélő állomások.

I. Forgalom.*)

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak	T á v b e s z é l ő							Rádió			
	Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma			
		távolsági beszélgetések száma ezrekben							Buda- pesten	vide- ken	öss- zesen
bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	öss- zesen	a bpesti egysé- ges háló- zatban	vidé- ken	öss- zesen						
Az 1930. évben	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909	
Az 1931. évben	1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032	
Az 1932. évben	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976	
Az 1933. évben	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179	
Az 1934. évben	1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117	
Az 1935. évben	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907	
Az 1936. évben	1.550	1.287	2.972	4.259	1.206	2.932	4.138	127.540	237.814	365.354	
Az 1937. évben	1.613	1.346	3.365	4.711	1.267	3.327	4.594	134.465	249.040	383.505	
1936. X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054	
XI.	1.557	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343	
XII.	1.550	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354	
1937. I.	1.550	101	237	338	93	237	330	129.593	241.605	371.198	
II.	1.550	102	224	326	94	221	315	130.553	243.611	374.168	
III.	1.551	96	240	336	90	238	328	131.388	244.700	376.088	
IV.	1.556	107	246	353	98	245	343	131.629	244.940	376.569	
V.	1.558	110	262	372	104	256	360	131.946	244.617	376.563	
VI.	1.561	114	276	390	113	273	386	130.785	242.966	373.751	
VII.	1.559	122	311	433	114	307	421	130.448	241.833	372.281	
VIII.	1.563	123	325	448	115	318	433	129.734	241.553	371.287	
IX.	1.566	125	317	442	119	313	432	130.117	242.123	372.240	
1936. X.—1937. IX. összesen:	—	1.342	3.244	4.586	1.263	3.210	4.473	—	—	—	
1937. X.	1.569	121	328	449	117	323	440	131.190	243.529	374.719	
XI.	1.570	114	303	417	108	303	411	132.710	246.087	378.797	
XII.	1.613	110	294	404	101	295	396	134.465	249.040	383.505	
1938. I.	1.614	108	283	391	97	285	382	136.708	252.348	389.056	
II.	1.618	106	260	366	94	260	354	137.719	254.532	392.251	
III.	1.618	103	286	389	94	284	378	138.741	255.970	394.711	
IV.	1.619	116	289	405	107	291	398	139.141	256.551	395.692	
V.	1.622	107	306	413	100	301	401	139.135	257.085	396.220	
VI.	1.627	123	332	455	119	326	445	138.880	256.295	395.175	
VII.	1.629	134	380	514	124	376	500	138.136	255.354	393.490	
VIII.	1.630	145	409	554	133	409	542	137.685	255.855	393.540	
IX.	1.633	150	431	581	138	425	563	138.011	257.148	395.159	
1937. X.—1938. IX. összesen:	—	1.437	3.901	5.338	1.332	3.878	5.210	—	—	—	
1937. I.—IX.	—	1.000	2.438	3.438	940	2.408	3.348	—	—	—	
1938. I.—IX.	—	1.092	2.976	4.068	1.006	2.957	3.963	—	—	—	
Összehasonlítások	1938. IX. havában 1937. IX. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg + 67	+ 25	+ 114	+ 139	+ 19	+ 112	+ 131	+7.894	+15.025	+22.919
		%-ban + 4,3	+ 20,0	+ 36,0	+ 31,4	+ 16,0	+ 35,8	+ 30,3	+ 6,1	+ 6,2	+ 6,2
	1937. X.—1938. IX. időszakban 1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg —	+ 95	+ 657	+ 752	+ 69	+ 668	+ 737	—	—	—
		%-ban —	+ 7,1	+ 20,3	+ 16,4	+ 5,5	+ 20,8	+ 16,5	—	—	—
1938. I.—IX. időszakban 1937. I.—IX. időszak- hoz képest több(+) kevesebb (-)	szám- szerűleg —	+ 92	+ 538	+ 630	+ 66	+ 549	+ 615	—	—	—	
	%-ban —	+ 9,2	+ 22,1	+ 18,3	+ 7,0	+ 22,8	+ 18,4	—	—	—	

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:							
		Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes			
		munkaegységek száma					munkaegységek száma							
		ezrekben			ezrekben	00-ban	ezrekben			ezrekben	00-ban			
Az 1930. évben		186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71'3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28'7	
Az 1931. évben		161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72'7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27'3	
Az 1932. évben		135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72'9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27'1	
Az 1933. évben		129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72'6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27'4	
Az 1934. évben		130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72'3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27'7	
Az 1935. évben		132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72'0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28'0	
Az 1936. évben		137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71'6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28'4	
Az 1937. évben		143.639	19.595	121.662	8.216	293.112	71'1	85.416	8.007	21.218	4.386	119.027	28'9	
1936.	X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70'3	7.960	698	1.782	351	10.791	29'7	
	XI.	11.539	1.449	10.301	657	23.946	71'9	6.810	595	1.601	355	9.361	28'1	
	XII.	14.228	1.531	9.713	664	26.136	70'8	8.253	593	1.568	358	10.772	29'2	
1937.	I.	11.031	1.360	9.580	674	22.645	72'0	6.366	551	1.530	365	8.812	28'0	
	II.	10.880	1.274	9.975	679	22.808	72'6	6.260	517	1.456	369	8.602	27'4	
	III.	11.941	1.493	9.339	682	23.455	71'5	6.784	607	1.565	371	9.327	28'5	
	IV.	11.308	1.456	10.066	685	23.515	72'2	6.544	576	1.575	369	9.064	27'8	
	V.	11.208	1.677	10.506	686	24.077	72'1	6.568	678	1.681	368	9.295	27'9	
	VI.	11.708	1.718	10.473	681	24.580	71'8	6.830	694	1.751	366	9.641	28'2	
	VII.	12.144	1.840	10.042	679	24.705	70'0	7.563	778	1.893	363	10.597	30'0	
	VIII.	11.029	1.981	9.619	677	23.306	69'8	6.898	837	1.967	363	10.065	30'2	
	IX.	12.062	1.778	10.003	679	24.522	70'3	7.245	747	1.993	363	10.348	29'7	
1936 X.—1937. IX. összesen:		142.302	19.253	119.627	8.092	289.274	71'3	84.081	7.871	20.362	4.361	116.675	28'7	
1937.	X.	13.308	1.781	10.722	684	26.495	70'0	8.227	728	2.041	365	11.361	30'0	
	XI.	12.293	1.592	10.848	691	25.424	71'6	7.415	650	1.916	370	10.351	28'9	
	XII.	14.727	1.645	10.489	719	27.580	70'5	8.716	644	1.850	354	11.564	29'5	
1938	I.	11.783	1.423	10.670	730	24.606	72'1	6.742	599	1.819	359	9.519	27'9	
	II.	11.272	1.346	10.404	735	23.757	72'1	6.572	552	1.707	363	9.194	27'9	
	III.	12.057	1.539	9.891	740	24.227	71'2	6.916	633	1.866	365	9.780	28'8	
	IV.	12.562	1.519	10.890	742	25.713	71'0	7.604	639	1.866	366	10.475	29'0	
	V.	11.596	1.719	10.474	742	24.531	71'5	6.691	698	2.036	367	9.792	28'5	
	VI.	11.393	1.833	11.012	741	24.979	71'6	6.761	749	2.029	365	9.904	28'4	
	VII.	12.141	1.884	10.788	737	25.550	70'1	7.398	826	2.314	365	10.903	29'9	
	VIII.	12.165	2.131	10.445	736	25.474	68'8	7.784	943	2.452	366	11.545	31'2	
	IX.	13.369	2.309	11.110	738	27.526	69'6	8.136	990	2.540	368	12.034	30'4	
1937. X.—1938. IX. összesen:		148.666	20.721	127.743	8.735	305.865	70'8	88.962	8.651	24.436	4.373	126.422	29'2	
1937. I.—IX.		103.311	14.577	89.603	6.122	213.613	71'4	61.058	5.985	15.411	3.297	85.751	28'6	
1938. I.—IX.		108.338	15.703	95.584	6.641	226.366	70'8	64.604	6.629	18.629	3.284	93.146	29'2	
Összehasonlítások	1938. IX. havában	szám-szerűleg	+1.307	+ 531	+1.107	+ 59	+3.004	—	+ 891	+ 243	+ 547	+ 5	+1.686	—
	1937. IX. havához képest több (+) kevesebb (—)		00-ban	+ 10'8	+ 29'9	+ 11'1	+ 8'7	+ 12'2	—	+ 12'3	+ 32'5	+ 27'4	+ 1'4	+ 16'3
	1937 X.—1938. IX. időszakban.	szám-szerűleg	+6.364	+1.468	+8.116	+ 643	+ 16.591	—	+4.881	+ 780	+4.074	+ 12	+9.747	—
	1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)		00-ban	+ 4'5	+ 7'6	+ 6'8	+ 7'9	+ 5'7	—	+ 5'8	+ 9'9	+ 20'0	+ 0'3	+ 8'4
1938. I.—IX. időszakban.	szám-szerűleg	+5.027	+1.126	+6.081	+ 519	+12.753	—	+3.546	+ 644	+3.218	— 13	+7.395	—	
1937. I.—IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)		00-ban	+ 4'9	+ 7'7	+ 6'8	+ 8'5	+ 6'0	—	+ 5'8	+10'8	+ 20'9	— 0'4	+ 8'6	—

*) Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:									
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes	
		munkaegységek száma									
		ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520	
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003	
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839	
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054	
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375	
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090	
Az 1936. évben		217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784	
Az 1937. évben		229.055	55.6	27.602	6.7	142.880	34.7	12.602	3.0	412.139	
1936.	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370	
	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307	
	XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908	
	1937.	I.	17.397	55.3	1.911	6.1	11.110	35.3	1.039	3.3	31.457
		II.	17.140	54.6	1.791	5.7	11.431	36.4	1.048	3.3	31.410
		III.	18.725	57.1	2.100	6.4	10.904	33.3	1.053	3.2	32.782
		IV.	17.852	54.8	2.032	6.3	11.641	35.7	1.054	3.2	32.579
		V.	17.776	53.2	2.355	7.1	12.187	36.6	1.054	3.1	33.372
		VI.	18.538	54.2	2.412	7.0	12.224	35.7	1.047	3.1	34.221
VII.		19.707	55.8	2.618	7.4	11.935	33.8	1.042	3.0	35.302	
VIII.		17.927	53.7	2.818	8.5	11.586	34.7	1.040	3.1	33.371	
IX.		19.307	55.4	2.525	7.2	11.996	34.4	1.042	3.0	34.870	
1936. X.—1937. IX. összesen:		226.383	55.7	27.124	6.7	139.989	34.5	12.453	3.1	405.949	
1937.	X.	21.535	56.9	2.509	6.6	12.763	33.7	1.049	2.8	37.856	
	XI.	19.708	55.1	2.242	6.2	12.764	35.7	1.061	3.0	35.775	
	XII.	23.443	60.0	2.289	5.8	12.339	31.5	1.073	2.7	39.144	
	1938.	I.	18.525	54.3	2.022	5.9	12.489	36.6	1.089	3.2	34.125
		II.	17.844	54.2	1.898	5.8	12.111	36.7	1.098	3.3	32.951
		III.	18.973	55.8	2.172	6.4	11.757	34.6	1.105	3.2	34.007
		IV.	20.166	55.7	2.158	6.0	12.756	35.2	1.108	3.1	36.188
		V.	18.287	53.3	2.417	7.0	12.510	36.5	1.109	3.2	34.323
		VI.	18.154	52.0	2.582	7.4	13.041	37.4	1.106	3.2	34.883
VII.		19.539	53.6	2.710	7.4	13.102	36.0	1.102	3.0	36.453	
VIII.		19.949	53.9	3.074	8.3	12.897	34.8	1.102	3.0	37.022	
IX.		21.505	54.4	3.299	8.3	13.650	34.5	1.106	2.8	39.560	
1937. X.—1938. IX. összesen:		237.628	55.0	29.372	6.8	152.179	35.2	13.108	3.0	432.287	
1937. I.—IX.		164.369	54.9	20.562	6.9	105.014	35.1	9.419	3.1	299.364	
1938. I.—IX.		172.942	54.1	22.332	7.0	114.315	35.8	9.925	3.1	319.512	
Összehasonlítások	1938. IX. havában	szám- szerüleg + 2.198	—	+ 774	—	+ 1.654	—	+ 64	—	+ 4.690	
	1937. IX. havához képest több (+) kevesebb (-)										+ 11.4
	%-ban	+ 11.245	—	+ 2.248	—	+ 12.190	—	+ 655	—	+ 26.338	
	1937. X.—1938. IX. időszakban										+ 5.0
	1936. X.—1937. IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	+ 8.573	—	+ 1.7.0	—	+ 9.299	—	+ 506	—	+ 20.148	
	1938. I.—IX. időszakban 1937. I.—IX. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)										+ 5.2

* Az 1938. évi adatok ideiglenesek.

2. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, minthogy az összforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmassak az általános posta, távíró, távbeszélő és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmassak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom a múlt év szeptemberéhez képest igen jelentősen, 13,4%-kal emelkedett. A szeptemberi forgalmat kifejező 39,6 millió darab munkaegység az utolsó 10 évben szeptemberben a legmagasabb forgalmat képviseli, tehát még az eddigi csúcsgorgalmat képviselő 1929. évi szeptemberi forgalmat is meghaladja. Összehasonlításként szolgáljanak az alábbi adatok.

A forgalom munkaegységekben:

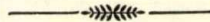
1929. év szeptember	.....	38,6	millió munkaegység
1930. „ „	.....	38,3	„ „
1931. „ „	.....	33,0	„ „
1932. „ „	.....	29,6	„ „
1933. „ „	.....	29,3	„ „
1934. „ „	.....	29,2	„ „
1935. „ „	.....	31,2	„ „
1936. „ „	.....	33,0	„ „
1937. „ „	.....	34,9	„ „
1938. „ „	.....	39,6	„ „

Ezek az adatok azt is megmutatják, hogy a forgalom az 1934. évi mélypont óta 29,2 millióról 39,6 millió munkaegységre, tehát 4 év alatt több mint 10 millió munkaegységgel emelkedett.

A múlt év szeptemberéhez viszonyítva a legnagyobb forgalomemelkedés a távíró üzletágnál jelentkezik, 30,7%, ezt követi a távbeszélő üzletág 13,8%-os, majd a postai üzletág 11,4%-os, végül a rádió üzletág 6,1%-os emelkedése. E nagymérvű forgalomemelkedés indokait a forgalommal kapcsolatban már elmondottuk.

A munkaegységek számát kincstári és

postamesteri hivatalok szerinti részletezéssel feltüntető táblázat adatai szerint a kincstári postahivatalok rádió munkaegységei 8,7%-kal, a postamesteri hivataloké pedig csak 1,4%-kal emelkedtek. A postamesteri hivatalok rádió munkaegységeinek kisebb mérvű emelkedése annak a következménye, hogy a Kispeszt 1. sz. postahivatal 1937. december óta nem a postamesteri, hanem a kincstári postahivatalok között szerepel. Ez az oka viszont annak is, hogy a kincstári postahivatalok rádió munkaegységei nagyobb mérvű emelkedést mutatnak.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

33. Előnyomott szövegű hitelezői védegyeleti tárgyalásra vonatkozó meghívó, amelynek üresen hagyott rovataiba a tárgyalás idejét és a tárgyalásra kerülő ügyben érdekelt fél nevét és lakását kézírással írták be, nyomtatványként postára adható-e?

Igen.

A Postaüzleti Szabályzat 32. §. 2. 1) pontjában foglaltak értelmében „meghívókon és összehívó értesítéseken bármilyen módon szabad az összejövetel idejét (év, hó, nap, óra, perc), helyét és tárgy-

sorozatát bejegyezni“. Az idézett rendelkezés értelmében tehát a szóbanforgó meghívón az összejövetel ideje és a tárgysorozat kézírással beírható. Minthogy a hitelezői védegyeleti tárgyalásra vonatkozó ügyben a tárgysorozatot a tárgyalásra kerülő ügyben érdekelt fél nevének és lakásának a megadásával, az összejövetel idejét pedig a tárgyalási nap meghatározásával jelzik, ezeket a bejegyzéseket megengedettnek kell elfogadni. (113.779/1938—IV. 4. K. K. M. szám.)

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Anglia.

Ha az angol alsóházban egy törvényjavaslatot, vagy más javaslatot szavazás alá bocsátanak, a szavazás megkezdése előtt megszólaltatják a képviselőházban mindenütt elhelyezett úgynevezett „Szavazó csengőket“. Ezzel figyelmeztetik a képviselőket, hogy az ülésteremben szavazás kezdődik. Ezeket a csengőberendezéseket az angol posta létesítette és tartja fenn. Az angol posta azt is elvállalja, hogy a közellakó képviselőnek a magánlakását is bekapcsolja ebbe a csengőrendszerbe. Azok a képviselők, akik ilyen csengőt felszereltek fontos törvényjavaslatok tárgyalásánál, amikor a vita gyakran nagyon elhúzódik, nem kénytelenek a képviselőházban tartózkodni. Amikor szavazásra kerül a sor, megszólal a lakásukban a csengő és átsietnek a parlamentbe szavazatukat leadni.

*

Londonban a központi táviróhivatalban egyik nap reggel 9 órakor egyik nagy autólaj cég képviselője 24.000 táviratot adott fel. A táviratok szavainak száma kb. félmillió volt. Reggel 11 órára a táviratókat Anglia legkülönbözőbb helyeibe a kézbesítők már a címzettekhez vitték ki. Ez volt eddig a legnagyobb mennyiségű távirat, amelyet az angol postánál egyetlen feladó egyszerre adott fel. A táviratok egy új motorolaj forgalombabocsátására vonatkoztak. (Post Office Magazine.)

(Dr. Takács.)

Bulgária.

A bulgár fejedelemség 1878-ban alakult meg. 1885-ben Keletruméliához, az önálló török tartományhoz csatlakozott, de csak 1908-ban következett be Bulgária teljes kiválása a török birodalomból. Egyidejűleg királyság lett Bulgária, amely 1919-ben a Neuilly béke alapján az ország területének nagy részét elvesztette.

1879-ben a bulgár nemzeti mozgalom kívonta magát az orosz befolyás alól, amely orosz nemzetiségű első uralkodója által érvényesült és átvett az egyelőre még orosz közigazgatástól 27 posta és táviróhivatalt 107 alkalmazottal és 1630 km hosszú táviró vonalhálózatot. Ez a hálózat légvezetékekből állott. Bulgária jelenleg 586 postahivatal és 5.797 tisztviselő fölött rendelkezik.

A bulgár postaigazgatás legfőbb szerve kezdetben két csoportra tagozódott: a postai és a táviró osztályra, amelyek egymástól függetlenül működtek. 1880-ban egyesítették őket. Egy további rendelkezés 1882 január 1-én az 1879 április 11-i ideiglenes szolgálati utasítást hatályon kívül helyezte és ettől kezdve a posta- és távirószolgálat — a többi nagy országokéhoz hasonlóan működött. 1880 szeptember 18-án Bulgária a Nemzetközi Táviróegyesület tagjainak sorába lépett. Ugyanabban az időben postára és táviróra vonatkozólag külön egyezményeket kötött Németországgal, Romániával, Spanyolországgal és több más állammal. Jelenleg a posta-, táviró- és távbeszélő szolgálat Bulgáriában a

vasút-, posta- és táviróügyi minisztérium hatáskörébe tartozik. Élén a vezérigazgató áll. Maga az igazgatás kettős felépítésű. A felsőbb hatóság a vezérigazgatóság, Rendeletheinek és irányelveinek betartásáért a végrehajtó szerv felelős. Ez a szerv szerteágazik az egész országban és általánosságban „külszolgálat”-nak nevezik, szemben a vezérigazgatóság „belsőszolgálat” megjelölésével. A vezérigazgatóság 7 ügyosztályra tagozódik. Minden ügyosztály élén ügyosztályvezető áll, kit munkájában helyettesse támogat. A távközlés igazgatása két ügyosztálynak ad munkát. Ezek: a táviró-, távbeszélő- és műszaki szolgálat ügyosztálya és a rádióügyosztály. Az elsőnek feladata a bel- és külföldi távirószolgálat szervezése, a belföldi távbeszélőhálózat kiépítése a távb. előfizetők ügyeinek és a nemzetközi távbeszélő szolgálati ügyeknek intézése, valamint a táviró- és távbeszélő szolgálatból eredő bevételek kezelése. A műszaki szolgálat feladata: a táviró és távbeszélő vonalak megépítése, hivatali berendezésének létesítése és a javítóműhelyek felügyelete. A rádióügyosztály feladata a rádiószolgálat biztosítása, a rádióműsorok összeállítása, az amatőr adóállomások felügyelete és a rádióelőfizetők ügyeinek intézése. (D. P. 1938:40.)

Egyesült Államok.

Az Amerikai Egyesült Államok kongresszusa azzal kapcsolatban, hogy több új belföldi légi postai vonal üzembehelyezésére adott felhatalmazást a postaigazgatásnak, e törvényhez fűzött indokolásában megoldani rendelte a repülőgépekkel utazó közönségnek, a repülőterekre való szállításának kérdését is. Amerikában ugyanis ez a kérdés meglehetősen rendezetlen, mert míg egyrészt a repülőterek a legnagyobb városoktól is 30–50 km távolságra épültek, az utasoknak a repülőterekre való kiszállításáról nem gondoskodnak a repülő-társaságok ingyen, mint ahogy Európában általános szokás. E kérdésnek megoldására a helyből felszálló utaszállító légi-taxik berendezését tartaná a törvény indokolása a legalkalmasabbnak. A repülő-társaságok tehát a törvény indokolásában felhatalmazást kapnak a kongresszustól arra, hogy kísérletképpen rendezkedjenek be ilyen, helyből csaknem függőlegesen felszálló légi-taxi forgalomra és a helyi légiszolgálatban a kísérletek eredményességének esetében ezeket a kicsi repülőtereket igénylő közlekedési eszközöket állítsák be állandó helyi használatra. Ugyanilyen helyből felszálló légitaxikkal óhajtja azután az amerikai posta is a repülőgépekkel továbbítandó postaanyagok távolsági gépek in-

dulóhelyére és indulóhelyétől való ki- és beszállítását is megoldani. (Postzeitsschrift 1938:5.)

Lengyelország.

A lengyel postának az 1936–37. költségvetési évről összeállított jelentéséből a következő fontosabb adatok érdemelnek említést:

A lengyel posta az utóbbi években már a kereskedői számításokon felépülő üzemvezetés jegyében fejt ki tevékenységét. Üzemi berendezéseivel és a közönséghez való viszonyának alakításánál számol a mindenkori gazdasági viszonyok követelményeivel. Ennek megfelelően a postaj forgalom görbéje mindennél felfelé irányuló törekvést mutat. A statisztikai összeállítások 10 évre visszamenően a 9 kerületi postaigazgatóság szerint szétválasztva mutatják be a lengyel postaforgalom változásait.

A lengyel posta 388.634 négyszögkilométer területen 34 millió lakos szükségletét elégíti ki. A 9 kerületi igazgatóság székhelye: Bydgoszcz, Gdansk, Katowice, Kraków, Lublin, Lwów, Poznan, Warszawa és Wilno.

10 év alatt a postai szervek száma 4535-ről 4703-ra emelkedett. Ebből 1187 postahivatal, 2615 postaügynökség, 842 felvevőhely és 59 mozgópostafőnökség. Danzig szabadvárosban a lengyel posta 3 lengyel postahivatalt tart fenn. A lengyel postaigazgatás területén a levélszekrények száma 10 év alatt 14.866-ról 22.455-re emelkedett. A szállítószolgálatban igénybe vett mozgópostakocsi száma 435; ehhez járul még 221, a vasúti személyzettel közösen használt postakezelő kocsi. A lengyel postának jelenleg 273 gépkocsija, 70 motorke-rékpárja volt beállítva a posta szolgálatába. A költségvetési év folyamán 958.000 km hosszban és 3923 esetben vették igénybe a légi járműveket postai szállításra.

Bár a levélpostai küldemények forgalma az 1936 naptári évben jelentékeny emelkedést mutat az előző évi forgalomhoz képest, de 885 millió darabjával még mindig nem érte el az 1929 évi csúcspontot (999 millió). A lengyel posta levélforgalma 1930 óta állandóan esett, úgy, hogy 1935-ben már csak 735 millió drb forgalomról számolt be. Az értéklevélforgalom nem érte el az előző év méreteit, de a csomagforgalma öröndetesen megnövekedett, mert az előző évi 12 millió drb csomaggal szemben 1936-ban 13 millió drb csomag fordult meg a posta kezelésében. Ebből 12,6 millió volt a belföldi. A postautalványforgalom is emelkedett, amennyiben 1392 millió zloty befizetés és 1457 millió zloty kifizetés történt a költségvetési év folya-

mán. A belföldi utalványok darabszáma 17 millió volt, ebből 116.000 drb távirati utalvány. A költségvetési év bevétele 187 millió zloty, 26 millióval haladta meg a kiadásokat. (Die Deutsche Post 1938. évi 39. számából.)

Németország.

Ausztriának Németországgal való egyesítése formailag és jogilag tudvalevően már ez év májusában megtörtént, de az egyes postai üzletágaknak egészségésítése és az anyaországgal közös nevezőre hozása csak lassan és meggondolt lépésekben halad előre. Így az osztrák posta csomagszolgáltatása csak 1938. október hó 1-vel egyesítettet a birodalmi posta hasonló szolgáltatásával. Ez főként azt jelenti, hogy a „Postgut“ (csomagok 7 kg-os súlyhatárig) forgalmát a volt osztrák postahivatalok csak e naptól kezdve vették fel; ettől a naptól kezdve a szolgálati ágban az osztrák postahivatalok és a birodalmi posta nyomtatványait, díjszabását, szállítóleveleit és kezelési előírásait kötelesek használni. Ausztria és a régi birodalmi terület hivatalai között az utánvételi forgalom azonban még mindig csak 1938. november 1-ével lép életbe. Fennmarad továbbra is az a rendelkezés, hogy a birodalmi régi területéről Ausztriába szóló csomagokhoz vámárnyilatkozatot kell csatolni és így az ilyen egyébként belföldi csomagokat még mindig a kijelölt vámkezelőhivatalokon keresztül szabad csak a volt osztrák területre beléptetni. Ugyancsak október hó 1-től kezdve a birodalmi német hírlapszolgálati szabályai nyerne alkalmazást a volt osztrák postahivatalokkal való forgalomban is. (D. P. 1928:31.)

(Kovács.)

*

A német posta, éppen úgy, mint sok más külföldi állam postája is, belföldi hírlapok előfizetésének közvetítését is elvállalja. A posta útján előfizetett lapok irányítását, szétosztását a posta hírlaphivatalai végzik. Ezeknek a német hírlaphivataloknak szervezte sokban eltér a mi külföldi hírlaposztályunk szervezetétől. 1936-ben a német posta több mint 1408 millió hírlappéldány feldolgozását végezte s e lapok közel 40%-a a berlini hírlaphivatal útján került szétosztásra. Ez a hírlaphivatal a legnagyobb szabású ilyenemű hivatal az egész világon. Alábbiakban e hivatal működéséről kívánunk röviden beszámolni.

A német posta berlini hírlaphivatala 116 év óta áll fenn. A hivatal első személyzete 3 tisztviselőből és 2 altisztből állott. A hivatal 1895-ben foglalta el helyét

mai épületében. 1918 óta az igazgatás egyszerűsítése céljából a berlini főpostaigazgatóság alá rendelték.

Az előfizethető lapok első jegyzéke 1822-ben jelent meg. Ez 474 hírlapot sorolt fel. 1914-ben a német posta útján előfizethető hírlapok száma már közel 15.000 volt.

Ma kb. 1500 német hírlapnak és folyóiratnak a szétosztása történik kizárólag a posta útján.

Tudvalevő, hogy az ujság szerkesztése a legnagyobb sietséggel és kapkodással történik. Minden hírlap azon van, hogy minél előbb jelenjék meg és mégis minél későbbi híreket tudjon még közölni. A lapzárta ideje tehát a lehetőségig ki van tolvá és a hírlapok a nyomdából a legutolsó pillanatban kerülnek ki. A posta, amíg a hírlapok kötegelését, szétosztását elvállalja, szintén kénytelen ehhez a szárguldo iramhoz alkalmazkodni. A hírlaphivatal jelszava tehát az, hogy a kiadóknak minél későbbi átadási időpontot állapítson meg, de a hírlapokat mégis a lehető leggyorsabban és legpontosabban juttassa az előfizetők kezébe. Erre a törekvése épült fel a hírlapok feldolgozásának egész rendszere.

A szétosztás két nagy csoportban történik. Az esti lapokat $\frac{1}{2}$ órától, a reggeli lapokat 2 órától kezdve juttatják a posta hírlaphivatalához. Különösen a délutáni szétosztás kíván rendkívüli gyorsaságot. Tíz perccel a hírlapok átvétele után az első kötegeknek már el kell hagyniok a hírlaphivatalt, hogy a koradéltáni induló vonatokat még elérjék. Rövid idő alatt 30 indítással 75 vonat részére kell ujságkötegeket készíteni. Ez naponként visszatérő új és új harcot jelent a rohanó idővel.

A hírlapokat 18 munkahelyen osztják szét. A fiókok abcéé sorrendben sorolják fel a rendeltesési postahivatalokat. A munkahelyeket természetesen úgy csoportosítják, hogy egy-egy szétosztóhelyen megközelítőleg egyforma számú hírlappéldány kerüljön egyszerre szétosztásra. A külföldre szóló hírlapok szétosztásával és kötegelésével külön munkahely foglalkozik.

A kezelés szempontjából a hírlapokat két csoportra osztják, mégpedig a hetenként 6-szor vagy többször megjelenő ujságokra (napilapok) és az összes többi lapokra (folyóiratok). A folyóiratokat, amelyeket általában a délelőtti és a déli órákban kell a hírlaphivatalhoz szállítani, rendeltesési helyek szerint osztják szét. A hírlaphivatal több mint 11.000 község részére készít hírlapköteget. A napilapoknál nincs idő a hírlapoknak rendeltesési helyek szerinti szétosztására, ezért legnagyobb részüket csak útirányok szerint osztják szét. A fiókok kiürítésekor a napi-

lapokat és a folyóiratokat közösen újságkötegekbe vagy külön zsákokba kötegelik.

Naponta általában kétszer indítanak hírlapokat. Ehhez mintegy 25.000 címszalagra és 8000 zsáktáblára van szükség. A címszalagokat és a zsáktáblákat Adrema-géppel sokszorosítják. Naponként átlag 1,7 millió hírlappéldányt továbbítanak. A heti lapok megjelenésének napján csütörtökön és pénteken 3 millióra rúg a feldolgozott hírlapok száma. Ezek továbbításához 15.000 zsákra van szükség. A naponként továbbított hírlapok súlya mintegy 300.000 kg.

A Berlinben feladásra kerülő hírlapok óriási száma mellett rendkívüli előnyt jelent egyetlen központi hírlaphivatal berendezése. Így számtalan kis újságköteg helyett egy-egy rendeltetési helyhez vagy mozgópostához egyetlen kötegben vagy zsákban továbbítják a hírlapokat. Azonfelül a hírlaphivatali igyekszik minél több mozgóposta és méginkább rendeltetési hely részére külön köteget készíteni.

A hivatal munkájának óriási arányaira jellemző, hogy pl. 1937 évben 5,3 millió ív csomagolópapírost, közel 30.000 kg zsinórt és több mint 600 kg ragasztóanyagot használt fel.

Tekintettel arra az előnyre, amit a hírlapoknak a posta útján történő csomagolása jelent, a lapok legnagyobb részét csomagolatlanul és kötegeletlenül adják fel. Rendszerint csak azok a lapkiadóhivatalok kötegelik és osztják szét irányok szerint a hírlapokat, amelyeknél a postai hírlaphivatalhoz való beszállítás és központi kötegelés vagy szétszétválasztás esetében a lap továbbítása késnék. A posta hírlaphivatala azonban igyekszik a központi szétszétválasztás előnyeinek a postaszolgálat részére való biztosítása végett ezeknek a lapoknak a szétszétválasztását is magához vonni.

A közönség igényeinek fokozott kielégítése céljából a berlini hírlaphivatal 1935 óta a nyári hónapokban külön, csak hírlapokat szállító autóbuszjáratokat indít a jelentősebb tengeri üdülőhelyekre. Ilymódon a déli órák helyett a lapok már hajnalban rendeltetési helyükre érnek. Azoktól a lapkiadóktól, akik ezt a szolgálatot igénybe óhajtják venni, a német posta hozzájárulást kér a szolgálat önköltségeihez. De a lapok szívesen vállalták e költségeket, mert régebben a jelentősebb újságok mindegyike a közönség érdekében kénytelen volt kiadványait saját gépkocsijával a jelentősebb fürdőhelyekre szállíttatni.

A hírlapoknak légipostával való szállítása mindenképp nyer jelentőségében. A légipostával továbbítandó hírlapokat a lapok maguk kötegelik és közvetlenül a berlini repülőtérre szállítják. 1937-ben 350.000

kg-ot tett ki a légipostával továbbított hírlapok súlya.

A posta 1932-ben elvállalta, hogy a hírlapokat igen olcsó díjszabással a viszontelárúsítókhoz is eljuttatja. E kötegeket azonban nem a posta hírlaphivatala útján, hanem közvetlenül a postahivatalokban adják fel. Ez az intézkedés nem várt forgalomemelkedést okozott. 1937-ben közel 400 millió darab hírlapot szállított így a posta. E hírlapok súlya 30 millió kg volt. A kötegek szállítási díja a súly mellett még a távolság szerint is változik.

A hatalmas arányú szétszétválasztási szolgálat mellett természetesen a hírlapelőfizetések könyvelése is óriási munkát jelent. Ezidőszerint több mint 18 millió előfizetést tart nyilván a német posta. A könyvelési szolgálat — szemben a szétszétválasztással — délelőtt a legerősebb. Ugyanis maguk a könyvelési jegyzékek szolgálnak alapul a hírlapok szétszétválasztásához. Alapelve a könyvelésnek, hogy a beérkező változásokat még az érkezés napján feltétlenül fel kell dolgozni. Még a rendkívül erős napokon is, tehát hó és negyedév elején, amidőn az összes változásokra vonatkozó bejelentések 3—4 nap alatt érkeznek be, még aznap keresztül kell vezetni a változást. Ily alkalmakkor közel 4 millió hírlappéldányra vonatkozó változást kell a szolgálat követelményeinek megfelelően többszörösen elkönyvelni. A mellett a munkának a legpontosabbnak kell lennie, mert hisz a tévedés a hibát elkövető alkalmazott kártérítési felelősségét vonhatja maga után.

Ugyancsak jelentős munkát végez a leszámolási osztály is. A hírlaphivatal 3,600 belföldi közvetítő leszámoló hivattal és 27 külföldi hírlaphivattal van összekötésben. Az érdekelt hírlapkiadók száma közel 600. A közvetített előfizetési díjak évi összege több mint 32 millió márka.

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi hírlapegyezményt csak a külföldi postagazgatások egy része írta alá, csupán 19 ország postahivatala útján lehet a német hírlapokra közvetlenül előfizetni. Ezek valamennyien európai országok. Tekintettel a mai valutáris nehézségekre, a hírlapegyezményhez nem csatlakozott országokból és viszont alig lehet a külföldi hírlapokra előfizetni. 1937-ben 5,4 millió Berlinben megjelenő hírlapot szállított külföldre a berlini hírlaphivatal és 2 millió példányt közvetített külföldről.

Igen fontos, de egyúttal nagy körültekintést kívánó munkája a berlini hírlaphivatalnak a hírlapjegyzék kiadása. A külföldi rész adatait a külföldi postagazgatások jegyzékeiből dolgozzák át és egyúttal márkára számítják át az előfizetési díjakat is. Az 1938. évi jegyzék 10.000-nél több

adatot tartalmaz. A régi jegyzékkel szemben közel 8000 javítást kellett az új jegyzékben keresztülvizetni. E jegyzék összeállítására rendkívüli gondossággal történik, mert az előfizetési árban előforduló sajtóhiba számos helyen okozhat felesleges munkát. Különös gonddal állítják össze a külföldi postaigazgatásoknak küldött hírlap-jegyzéket, hogy a legcsekélyebb hiba se ejtsen foltot a német posta világszerte legnagyobb pontosságáról közismert tekintélyén. Külön meg kell említeni, hogy az idegen postaigazgatások tisztviselőivel évtizedek óta a legnagyobb összhangban és egyetértésben működik együtt a hírlaphivatal.

Ugyancsak a berlini hírlaphivatal végzi a német posta hivatalos lapjainak és kiadványainak kiadói tevékenységét. Ugyanez a hivatal gondoskodik a hivatalos menetrendkönyv forgalombahozataláról is.

A hivatal személyzete 966 fő. A német posta vezetősége is méltányolja az alkalmazottak óriási munkateljesítményét, ezért megengedte, hogy a legnehezebb munkával járó napokon a személyzetet a német posta költségén frissítőkkal lássák el. Fel-frissülésre és a szolgálat közben engedélyezett pihenési idő eltöltésére barátságos helyiségek állanak a személyzet rendelkezésére.

A lehető legjobb a viszony természetesen a hírlaphivatal és a hírlapkiadóvállalatok között is. A hírlapok állandóan a legnagyobb elismerés hangján szólnak a hivatal munkásságáról.

A szolgálat egyszerűsítése érdekében a hivatal közvetlenül érintkezik az összes kerületi igazgatóságokkal, valamint a külföldi postai szervekkel. Bő tapasztalatai folytán mind a hasonló rendeltetésű postahivatalok, mind pedig a német kiadók gyakran kérnek felvilágosítást vagy állásfoglalást fontosabb szakügyekben a német posta berlini hírlaphivatalától. (Deutsche Post 1938:38.) (Lukász Alfonz.)

Norvégia.

A norvég postaigazgatás területe a zsigetek nélkül 322.598 km²-re terjed ki, ebből azonban 14.000 km² tó és folyóvíz. Ezen a területen 2.900.000 lakos postai szükségletét 4396 postai szerv látja el. A postai szervek között 92 főpostahivatal, 55 mellékállomás, 3281 postaügynökség és 968 felvevő- és leadóállomás, végül 217 mozgópostá működik. Egy postai szervre 662 lakos esik. A 8803 főnyi tisztii személyzetből 97 a postavezérgazgatóságnál, 2101 a főpostahivataloknál (a mi kincstári hivatalainknak felelnek meg), 375 a mozgópostá-

kon és 6230 a többi postai szervnél teljesít szolgálatot.

A norvég postahálózat útvonalainak hossza 153.700 km, amelyből 13.998 km vasútvonal, 100.000 km hajóút, 43.100 km gyalogút.

A norvég posta 1937-ben összesen 350.735.000 küldeményt továbbított, ebből 129 millió közönséges levél, 10,5 millió levelezőlap, 2,5 millió csomag és 35 millió egyéb küldemény volt. Ugyanebben az évben a posta útján továbbított hírlapküldemények darabszáma kerekén 159 millió volt. A helyi szolgálat kerekén 30 millió küldeményt dolgozott fel, amelyből minden lakóra 121 érkezett és 56 feladott postaküldemény esik.

A posta anyagi helyzete a következőképpen alakult:

Postai értékcsikk eladásából	
eredő bevételek	35.552.000 Kr.
Egyéb bevételek	719.000 Kr.
Összesen:	36.271.000 Kr.

A kiadások kitesznek	30.994.000 Kr.-t
A tiszta bevétel összesen	5.277.000 Kr.-t
tesz ki. (D. P. 1938:40.)	(Kovács.)

Svájc.

Alig egy évvel ezelőtt készült el a svájci posta első gépkocsiban működő ú. n. guruló postanivatala. Ma már üzembe vették az új második mintájú gurulópostát is. Ez a második mintájú svájci gurulóposta jobbára csak külső vonal vezetéseben különbözik az elsőtől; ez a vonalvezetés azonban a belső hasznos tér jobb kihasználását engedte meg. Magát a kezelőhelyiséget ez esetben is a Sauer-művek alvázára építették, de a vezetőfülke most már egészen előre került és így az első kocsihoz képest kb. 70 cm-rel nagyobb belterületet sikerült a kezelés céljaira biztosítani. Ez a térfelület tette lehetővé, hogy az 1. és 2. sz. felvevőablak közötti távolság megnövekedett, a felvevő alkalmazott tehát kényelmesebben berendezett rekeszeket kapott a kezelés céljaira; a felvevőablakot és a függőnyt a felvevő ülőhelyzetben és elég kényelmesen tudja kezelni. Ugyancsak lehetővé van téve, hogy a három felvevő munkahely szükség esetében s a kezelőrekeszeket egymás között cserélheti. A téli forgalomra való tekintettel a felvevőablakokat beszélőnyílásokkal és forgatható pénztányérokka látták el, amelyekbe a feladó a küldeményekért járó összeget elhelyezi, az alkalmazott pedig különösebb meleg vesztéség nélkül tudja a feladni szándékolt küldeményt, illetőleg pénzeszeget a közönségnek a kocsin kívülálló tagjaitól átvenni.

A kocsí baloldalán a két beépített telefonfülkét is előbbretolták és így a hivatalvezető és egy további alkalmazott számára két munkahelyet biztosítottak. A vezetőfülke válaszfalába toloajátót építettek be és ott az alkalmazottak használatára ruhatárt rendeztek be. A gurulóposta berendezését két automatamérleg, író- és számológép, bélyegző- és beosztóasztal, továbbá irányítószekrény és csomagrekesz, végül 45 zárt, illetőleg nyitott levélszekrény beépítésével egészítették ki.

A nyilvános távbeszélő állomáson 2 drb. pénzbedobós készüléket helyeztek el; a kezelőhelyiségben az alkalmazottak használatára, mint szolgálati állomás 1 asztali készülék és egy másik távbeszélő készülék is rendelkezésre áll a fülkékben folyó fizetett beszélgetések ellenőrzésére. Ugyanitt két időmérőóra is elhelyezést talált. Ez az ellenőrzőállomás, vagy a hivatalvezető asztalán, vagy az 1. munkahely kezelőasztalán áll. A távbeszélő készülékeknek a stabil hálózathoz való csatlakozását a baloldali fülkeajtóra szerelt kapcsolótábla biztosítja. Ugyancsak a kocsí baloldalán a két nyilvános állomás fülkéje mögé két lecsapható írólapot szereltek, amely írólapot kitámasztható ponyvaeresz véd a nap és az időjárás behatásaitól. Ugyanilyen védőeresz alatt a kocsí hátsófalán is van a közönség használatára lecsapható asztal.

A kocsí jobboldalán a 1. és 3. munkahely között könnyen le és felszerelhető, bélyegzet és levelezőlapot árusító automatákat láthatunk. A két automata között beépített levélszekrényt a kocsí belsejéből őríti a gurulóposta személyzete. A három felvevő ablak és az értékcikket árusító automaták felé szükség esetében több részre osztott napellenző ponyva feszíthető ki.

A kocsí villanyvilágítási berendezéséhez szükséges áramot két 12 Voltos akkumulátorból, vagy pedig a kocsíra szerelt transzformátor segítségével a közvilágítási hálózathoz veszik. A belső világítást a felvevő, a bélyegző és irányító munkahelyek, továbbá a külső íróasztalok világítását és a kocsí tetőbe beépített, zajtalanul működő szellőztetők áramszükségletét is ezen a módon biztosítják.

A gurulópostahivatal szellőztetése rendszeres körülmények között a kocsí tetején lévő kitámasztható 4 nagy tetőablak és a már említett ventilátorok segítségével, végül a hivatalba vezető ajtón levő szellőztető nyíláson és a felvevőablakokon keresztül történik.

Nagy hidegben a felvevőablakok mélyedéseiben elhelyezett 3 kisebb és a hivatalvezető munkahelye alatt szerelt egy nagyobb fűtőtest szolgáltatja a meleget. A fűtőenergiát „Moto-calor” típusú benzínüzemre működő kályha szolgáltatja, amely

2 égővel működik. A koci falai és a tetőszerkezet ezenkívül hideg és meleg ellen, továbbá a külső zaj ellen üvegvattával van szigetelve.

Ezeknél a tökéletesítéseknél az egyes mintájú gurulópostahivatal használatánál szerzett tapasztalatokat az egész vonalon értékesítette a svájci postaigazgatás. (Postzeitschrift 1938:10.) (Kovács.)

TAVIRO

Franciaország. A hírlaptávíratok belföldi díjszabását 1938. év június 14-én kelt rendelettel mérsékelték; az új díjtételek a következők:

Közönséges, legfeljebb 15 szavas hírlaptávíratok díja 1 fr 75 cts;

16—50 szóig terjedő hírlaptávíratoknál: az első 25 szó 2 frank;

ezen felül szavankint 5 cts;

51—200 szóig terjedő hírlaptávíratoknál: az első 51 szó 3 frank 25 cts;

azon felül szavankint 4 cts;

201 szónál hosszabb hírlaptávíratoknál: az első 201 szó 9 fr 25 cts;

azon felül szavankint 4 cts.

Soronkívül kezelendő (sürgős) hírlaptávíratok (a francia-algiri, francia-marokkói és francia-tunisi kábelén) legfeljebb

50 szavas hírlaptávírat díja: az első

25 szóért 4 frank; azon felül

szavankint 10 cts.

50 szónál hosszabb hírlaptávíratoknál:

az első 51 szóért 6 frank 50 cts;

azon felül szavankint 8 cts.

A hírlapvállalatok által igénybevett alábbi különleges szolgáltatások díját a következőképpen állapították meg:

1. **Távíróvezetékek bérlete.** Az első félóra, amely egyúttal a legkisebb igénybevételi idő, 18 frank (Hughes, távgépíró vagy Baudot készülékek használata esetében); minden további igénybevételért öt percnként 3 frank fizetendő (Morse-rendszernél e díjnak csak a felét kell fizetni).

2. **Távíróvezetékek átengedése.** Két állami távíróhivatal, vagy egy állami és egy hírlap magántávíróhivatala közti összeköttetés díja: 20 frank óránként (a díj be-

szedése oszthatatlan 5 percek alapján részarányosan történik).

Két hírlapvállalat magántávíróhivatala közötti összeköttetésért;

A használat jogáért

a) az összeköttetésre szolgáló vezetékért kilométerenkint és évenként 30 frank;

b) a két végpontra bekapcsolt egy-egy készüléken kívül üzemben levő minden további készülékért évi 2.000 frank; a használatért óránként 20 frank (beszedése oszthatatlan 5 percek alapján részarányosan történik).

Fenntartási költség: kilométerenként és évenként 20 frank.

Németország. A német automata távgépíró hálózat előfizetőinek száma ezidő szerint 440. Ez a hálózat a következő automata távbeszélő központokat foglalja magában: Berlin, Bréma, Dortmund, Düsseldorf, Essen, Hamburg, Kiel, Köln, Magdeburg, München, Nürnberg és Bécs. A bécsi hálózat 28 előfizetőjét 1938. év augusztus elsején sorolták be a német távgépíró hálózatba. Ennek következtében az ezzel a várossal folytatott távgépíró levelezés díját lényegesen csökkentették. Így pl. az arithmikus rendszerű 3 perces továbbításért Münchenből Bécsbe 1.20 márka fizetendő; ugyanezért Berlinben, Magdeburgban és Nürnbergben 1.50 márkát, Brémában, Dortmundban, Düsseldorfban, Essenben, Hamburgban, Kielben és Kölnben 1.80 márkát kell fizetni.

Az arithmikus távírószolgálat díját 1938. év szeptember 1-től a Nagybritanniával való forgalomban is csökkentették. Ez időtől kezdve a három perces arithmikus adás díja Dortmundban, Düsseldorfban, Essen és Köln előfizetői részére 6.90 márka, Bréma, Hamburg, Kiel és Magdeburg előfizetői részére 7.90 márka, míg Berlinben, Münchenben és Nürnbergben 8.60 márkát, Bécsben pedig ugyanezért 9.90 márkát fizetnek.

Ezenfelül a gyengeforgalmú időben, vagyis 19 órától 8 óráig, ezek a díjak a belföldi forgalomban 2/3-ukra, a külfölddel való forgalomban pedig 3/5-ükre csökkennek. (J. T. 1938:9.) Dr. Teesz Frigyes

HIREK.

Nouvelles

Az első magyar-város — Ipolyság — visszatért. Postai szempontból ez a hazatérés a következőképpen ment végbe:

A felszabaduló területek postaigazgatósági kirendeltségének a határon tartózkodó érdekelt vezetője már előző este, ok-

tóber 10-én értesítést kapott a bevonulásra kijelölt magyar csapatok parancsnokától, hogy a magyar csapatok előreláthatóan október 11-én délelőtt lépik át a határvonalat. Ezért október hó 11-én délelőtt 10 órakor már Hont község piacté-

ren várták a magyar posta küldöttei a katonai csapatok parancsnokaival együtt az átadás körülményeinek megállapítására Ipolyság városába küldött vezérkari tiszttel visszatértét. Körülbelül 11 óra felé jött a hír, hogy a határt pontosan 12 órakor szabad a magyar csapatoknak átlépni. De ugyanekkor jelentkezett a magyar csapatok parancsnokánál Perhács Imre, az Ipolysági Takarékpénztár igazgatója azzal a hírral, hogy az ipolysági csehszlovák postahivatal vezetője nagyon szeretné a hivatalt mielőbb átadni és távozni a városból. Ezt a hírt a tárgyalásokról visszatért magyar vezérkari tiszttel is megerősítette a csehszlovák városparancsnok bementése alapján. A magyar posta különítményének vezetője használva a kínálkozó lehetőséget, szívesen vállalkozott, hogy személyzetével a magyar csapatok bevonulását megelőzően bemegy a még megszállás alatt álló városba, hogy az ottani postahivatalnak a magyar igazgatás alá való vissza- és átvételét mielőbb elvégezhesse.

Igy történt azután az a nevezetes eset, hogy a felszabadult magyar területre, az első felszabaduló városba közel 20 évi rabság után, a magyar csapatokat is megelőzően 11 óra 20 perckor a m. kir. posta kiküldöttei vonultak be elsőként két gépkocsival. Az első gépkocsiban, amely Perhács Imre bankigazgató tulajdona volt, a tulajdonoson kívül a postaigazgatósági kirendeltség vezetője, a kirendelt biztos, felszabaduló hivatal kijelölt ideiglenes vezetője és a magyar telefonkezelőnő ültek; a második jármű a m. kir. postának a magyar szent koronával díszített kis zöld gépkocsija volt, amelyen három egyenruhás magyar postaltiszt ült a szerelvényeket tartalmazó csomagokkal. A gépkocsik nemzeti színű zászlóval, szalagokkal és töméntelen virággal pompásan fel voltak díszítve. Leírhatatlan az az öröm, amellyel a rabságból szabaduló város utcáin kétoldalt sűrű tömegben várakozó lakosság apraja-nagyja a m. kir. posta gépkocsijait és a m. kir. posta személyzetét fogadta. Valóságos diadalmenetben érkezett a kocsis az ipolysági postahivatal elé.

Az ipolysági postahivatalban a csehszlovák megszállás alatt 13 tisztviselő és 12 altiszt látta el a szolgálatot. Ebből a személyzetből csupán 1 tisztviselő és 4 altiszt jelentkezett magyar szolgálatra. (Azóta még további 2 tisztviselő is jelentkezett.) Az átadás-átvétel lebonyolítására visszamaradt a hivatalnál a cseh-morva nemzetiségű hivatalvezető és egy szlovák nemzetiségű, magyarul jól beszélő telefonkezelőnő; de ezek az átvétel befejezése után szintén elhagyták Ipolyságot, mert mindkettőjüket Zólyomba helyezte a

csehszlovák posta vezetősége. A cseh hivatalvezető magyarul nem tudott, csak csehül és a német nyelvet törte. A szlovák telefon kezelőnő jól beszélt a magyart; hiszen szülei a cseh megszállás elől annakidején hozzánk menekült és Pestszentlőrincen végezte az elemi iskoláit. Később azonban szüleiével visszament a felvidékre és ott már szlovák középiskolát végzett. Lelkes szlovák honleánynek mutatkozott be, aki meglehetősen ridegséggel és érzéketlenséggel fogadta az eseményeket. Ezzel szemben a cseh-morva hivatalvezető nem is próbálta leplezni hihetetlen mértékű idegességét, amelyet azzal magyarázott, hogy felettessitől későn kapott rendelkezést a hivatal kiürítésére s annak — idő hiányában — már nem is tudott sehogy sem eleget tenni. Bizonyára ennek köszönhető, hogy az ipolysági postahivatalban még a műszaki (távíró, távbeszélő) berendezéseket is üzemben és a hivatal teljes berendezését épségben és a helyükön találta az átvevő bizottság.

Az átvételnél a volt cseh hivatalvezető, hiányos német tudására hivatkozással, az átadási jegyzőkönyveknek cseh nyelven történő szerkesztését kérte, felajánlva a szlovák kezelőnő tolmácsolását. De amikor a magyar kiküldöttek a francia vagy magyar nyelvű jegyzőkönyvi nyelv használatához ragaszkodtak, elfogadták a magyar nyelvet tárgyalási és jegyzőkönyvi nyelvként, tolmácként használva a szlovák kezelőnőt.

Bélyegzőt a csehek nem hagytak vissza és elvitték az utolsó 2 havi számadásokat, a rádió, a távbeszélő belépési nyilatkozatokat, alapkönyveket, a meghatalmazásokat és cégjegyzéseket. Ellenben visszahagyták az aznap érkezett összes csomagokat (százon felül, közöttük sok utánvételes, néhány expressz csomagot is) számos ajánlott küldeményt; a pincét, teleköszénnel, a kariat kocsit az udvaron és a kézikocsit a pályaudvaron.

A bevonuló magyar csapatoknak és az őket követő hírlapíróknak legnagyobb meglepetése az volt, hogy mire a postahivatalig eljutottak, akkorára a cseh címtábla helyett a hivatal épületének homlokzatán a magyar felírású címeres címtábla és a bejárati falra erősített magyar levélszekrény hirdette, hogy az épületben a m. kir. posta gyors mozgású és fáradhatatlan alkalmazottjai már felvették a szolgálatot és tényleg már árusították a magyar posta bélyegeit, értékcsikkeit és osztogatták a felszabadulást jelző magyar keletbélyegző lenyomatokat a tömegesen jelentkező gyűjtőknek. A magyar címeres címtáblának és a rég nem látott magyar levélszek-

rénynek felszerelését a lakosság leírhatatlan és állandóan megújuló öröm kitöréssel fogadta. Egész napon át tartott a búcsújárás, mert sokan, nagyon sokan járultak zárandokként a falra erősített levél-szekrényhez, hogy becézve megsimogassák annak reájuk nézve nagyszerű, és rég-várt ujdonságként ható piros-fehér-zöld színezését. Vették, vásárolták a magyar postabélyegeket, a levelezőlapot olyan váratlan tömegben, hogy a kirendeltek első bélyegkészletéből a kisebb értékek túl hamar elfogytak. Este 9 órára a legkisebb bélyegérték már a 32 filléres bélyeg volt.

Ipolyság felszabadult területe ez időszert katonai igazgatás alatt áll s így az ottani katonai állomásparancsnokság rendelkezéseit köteles intézkedésénél figyelembe venni. Egyébként a felszabadult területek postaigazgatósága Budapesten székel és kirendeltségei útján intézi a felszabaduló postahivatalok igazgatását. Ma már Ipolyságban a magán távbeszélő forgalom kivételével teljes a postai és távíró szolgálát és a közönség minden különösebb korlátozás nélkül használhatja azok előnyeit a mindinkább kialakuló és élénkülő gazdasági és magánkapcsolatoknak az

anyaországgal való mielőbbi újrafelvételeinél.

E beszámolóban meg kell még emlétenünk azt az elismerésre méltó tényre, hogy a benszülőttek egyenesen vetekedtek embereinkért, hogy ki lássa őket szállóvendégként és a házigazdáknak semmi sem volt elég drága és jó, amit készséggel fel ne ajánlottak volna, az utóbbi időben sok nélkülözést szenvedett ipolysági benszülőttek a rég várt felszabadítóknak. Itt is elégtétellel állapítjuk meg a magyar postának Ipolyság felszabadulása alkalmából kifejtett gyors, körültekintő és eredményes munkásságát.

*

Sátoraljaújhely-gyártelep névvel Ipolysággal egyidőben tért vissza az ország ősi területéhez Sátoraljaújhely vasútállomásának a csehszlovák kézben tartott területe is. Itt a cseh-szlovák postaigazgatás külön postahivatalt tartott fenn. Az október hó 11-én felszabadult területtel ezt a postahivatalt is átvette a magyar posta és mint a sátoraljaújhelyi postahivatal kirendeltségét október hó 20-ig üzemben is tartotta. E napon azonban forgalom hiányában működését szüntették.

BÉLYEGHIREK.

Nouvelles philatéliques.

Ipolysági bélyegzőlenyomatok. Október hó 11-én délelőtt 12 órakor a magyar csapatok átlépték Ipolyságnál a 20 év óta ideiglenes cseh-szlovák határt és bevonultak Ipolyságra. A magyar rádió közléséből ismeretes a m. kir. postának az a bravúrja, hogy csapataink bevonulása után néhány perccel a volt cseh-szlovák posta homlokzatán ott volt a m. kir. posta címtáblája, a bejáratnál pedig szabályszerűen felerősítve díszlett a m. kir. posta közismert piros lelvészekrénye. A közönség részére megnyitott felvételi ablakoknál magyar tisztviselők ültek, akik magyar bélyegeket árusítottak a felvételi ablakokat tömegesen ellepő polgári és katonai közönség tagjainak. A felszabadulás napján jobbára kis címletekből a posta 1200 pengő értékű bélyeget adott el. A levélpostai küldeményekre ragasztott, továbbá a külön lapokon felragasztott jobbára kis címletű bélyegeket a posta újonnan vésétt és az alábbiakban másolatban bemutatott bélyegzőlenyomattal látta el. (1. ábra.)

A felszabadítás napján Ipolyság postahivatal csupán ezzel az egyetlen magyar felírású új bélyegzővel dolgozott, mert idő hiányában több bélyegzőt a vésnök szál-

1. sz. ábra. A felszabadult első magyar város új magyar keletbélyegzőjének őslenyomata.

lítani nem tudott, a csehek pedig a cseh „Sahy” felírású 8 drb. keletbélyegzőt magukkal vitték. Egyébként is a cseh-szlovák felírású idegen elnevezésű keletbélyegzőket úgy sem lehetett volna a m. kir. posta szolgálatában használni.

A magyar posta az Ipolyságon használt bélyegzőlenyomatoknál, a közönség által bemutatott küldemények bélyegzésénél az első napon kezdetként 14 órára beállított keletbélyegzőlenyomatot használt. A keletbélyegzőt azután óránként új órajelzésre állították be. Az első napon 22 óráig 2 felvevőhelynél árusítottak bélyeget és fogadták el a közönség közönséges levélpostai küldeményeit és teljesítették a bélyeg-

zölenyomatok szerzésére vonatkozó szabályszerű kívánságokat.

Különleges színű bélyegzőlenyomatot — bár a bélyeggyűjtők egyesülete ilyen irányú kívánságát előterjesztette, engedély hiányában a felszabadult Ipolyság hivatala sem használhatott. A felszabadulásra tervbe vett különbélyegző a felszabadulás napjára nem, csak az azt követő napra készült el. (2. ábra.)

2. sz. ábra. Ipolysági alkalmi bélyegző lenyomata.

Ez a nagyalakú (36 mm átmérőjű) és középen a magyar szent Korona stílizált rajzát feltüntető alkalmi bélyegző gumiból készült és „Az első visszatért magyar város — Ipolyság — 1938. X. 11.” felírást viseli. Ez a bélyegző nem keletbélyegző, hanem alkalmi bélyegző, amelyet a rendes keletbélyegzőlenyomat mellett alkalmaz az ipolysági postahivatal; tehát az alkalmi bélyegzővel postabélyegeket értékteleníteni tiltva volt. Az alkalmi bélyegzőt az ipolysági posta október hó 12-én délután 18 órakor vette kézhez és használatba. Használatba vételének híre futótűzként terjedt el a felszabadult városban, noha a vonatkozó hivatalos közlés a városban és a P. R. T.-ben csak október 14-én történt.

A magyar posta a csehszlovák posta bélyegeit — mint idegen postaigazgatás értékcikkjeit — kezdetben érvénytelen bélyegként kezelte; ezeket a bélyegeket, ha belföldi küldemények bérmentesítésére használták őket, továbbá a gyűjtők által

lebélyegzésre bemutatott és ilyenekkel ellátott lapokat tehát nem bélyegezhette le a magyar keletbélyegzővel. Ilyen kívánságok azonban különösen a bélyeggyűjtők részéről már az első perctől kezdve felmerültek a nélkül, hogy a kívánságokat kezdetben teljesíteni lehetett volna. Közben azonban, — abból a felfogásból kiindulva, hogy a felszabadult területek közönségét minden esetleges károsodástól óvni lehet, — a felszabadult terület katonai többségével egyetértve, a magyar posta megengedte, hogy a csehszlovák posta bélyegeivel, avagy vegyesen magyar és csehszlovák bélyegekkkel bérmentesített levélpostai küldeményeket is elfogadjon az ipolysági posta, illetőleg azoknak az idegen postabélyegeknél magyar keletbélyegzőlenyomattal való értéktelenítését is megengedte. Ez a rendelet 1938. október hó 14. délelőtt lépett életbe. Ettől kezdve a bélyeggyűjtők által okozott forgalom újból érezhetően nekilendült Ipolyságon. E későbbi kelt rendelkezés tehát az oka, hogy a felszabadulás napján, továbbá október hó 12-én és 13-án Ipolyságon feladott és csehszlovák postabélyeggel, vagy vegyesen bérmentesített levélpostai küldeményekre felragasztott csehszlovák bélyegek lebélyegezetlenül jutottak magyar címzettjeik kezeihez; a felvevőhivatal azonban az ilyen küldemények címlapján is elhelyezett az egyelőre érvénytelennek tekintett csehszlovák bélyegek mellé, a felvétel keltjét mutató tiszta keletbélyegzőlenyomatot.

Mintthogy pedig Ipolyság forgalma napról-napra nőtt, a feladásra kerülő küldemények bélyegzésére az egyetlen, „A” albetűs bélyegző, már a második napon elegendő volt. Ezért már október hó 12-én délután kapott a hivatal 3 helynév nélküli pótkeletbélyegzőt. Ezek közül 2 (a 26. és 27. sorszámú) fémából készült és kerékrendszerű, tehát a használat keltét is feltüntető, 1 (pedig (a 101. sorszámú) kelt és helynév nélküli pótkeletbélyegző volt, valamennyi „M. kir. posta” körirattal és 1—1 megkülönböztető sorszámmal ellátva (l. 3. ábrát). E pótkeletbélyegzőket a részére már megrendelt és albetűvel ellátott to-

3. sz. ábra. Ipolyságon használatba vett pótkeletbélyegzők.

vábbi 3 drb rendes keletbélyegzők elkészültéig használja Ipolyság.

E közül az utólag megrendelt három drb keletbélyegző közül a „B” albetűs bélyegző közben elkészült és azt október hó 13-án a hivatal használatba is vette (4. sz. ábra.)

4. sz. ábra. „B” albetűs újabb keletbélyegző.

Világosság és a történeti hűség kedvéért meg kell még jegyeznünk, hogy a kereskedelmi- és közlekedésügyi m. kir. miniszter úr 121.395/3—1938. sz. rendeletével a felszabadulást ünneplő alkalmi bélyegzőt csak 10 napig, tehát október hó 22-ig óhajtott használatban tartani. Később azonban ennek a bélyegzőnek használati idejét — a sátorlajújhelyi alkalmi bélyegző használati idejének megfelelően — november hó 10-ig terjesztette ki. Ugyanekkor, figyelemmel az eredeti bélyegzők nagyfokú elhasználódására, október hó 22-től kezdve újabb három darab, az előzőkkel teljesen azonos metszésű gumi bélyegzőt kapott Ipolyság a tisztább emlékbélyegzések céljaira.

Ezeket a hiteles adatokat főként bélyegyűjtőink tájékoztatására látszott szükségesnek közreadni.

Viszályt keltő bélyegpek. Bolivia és Paraguay között legutóbb kötött békeszerződésnek egyik pontja méltán csodálkozást kelthet az olvasóban. Mindkét állam ugyanis a térképes bélyegpek további előállításának beszüntetésére kötelezi magát. Bárkit gondolkodásba ejthet, mi köze van tulajdonképpen a bélyegpeknek a háborúhoz, illetőleg a békéhez, hogy a békeszerződésben súlyt helyeznek a térképes bélyegpek betiltására. Sokkal több, mint amennyit feltételezhet az ember. Mert, bár hihetetlenül hangzik, a háború Chaco Borealban s a körül, bélyegpek kiadása miatt tört ki, és pedig a következőképpen:

Gran Chaco úgy földrajzilag, mint politikailag két részre oszlik, egyik Argentínához tartozik, a másik — éppen ez a Chaco Boreal — északon, Bolivia és Paraguay között fekszik, ezért hovatarozása a két állam között állandó vita tárgya volt. Mindkét állam kezdettől fogva igényt tartott e területre és igényüket ősi okiratokkal és előjogokkal indokolták. Már 1895-ben a határszabályozás ügyében egybehívott választott bíróság a vitás te-

ületnek a két állam között való megosztását határozta el, amint ez általában történni szokott. E salamonj ítélettel történt egyszerű megoldás azonban egyik államot sem elégitette ki, de ideig-óráig el kellett fogadniok, mert a közös akarattal egybehívott választott bíróság döntését már előre elismerték. Lelkük mélyén forrt az elégületlenség és három évtizeden át papíron tombolt a küzdelem, amelyet izgató szónoklatok még inkább fokoztak. Lassanként annyira-amennyire megnyugodtak a kedélyek, míg 1927 év végén Paraguay hirtelen és egészen váratlanul az ország térképével egy bélyegpet adott ki, amelyen, mintha ez a világon a legtermészetesebb lenne, az oly sokat vitatott Chaco-területet egészében Paraguay-hoz tartozónak tüntette fel és ráadásul még nagy büszkén „Chaco Paraguay” felirással is ellátta.

Ezzel felszakadtak a lassan begyógyult sebek, mert Bolivia nem hagyhatta e gyalázatot magán száradni! A föld összes lakója azt hihetné a világ minden tájékára eljutó bélyegpek ismeretében, hogy Bolivia igényéről lemondott! Ezzel szemben az történt, hogy pár hónappal később Bolivia adott ki térképes bélyegpet, amelyen a maga teljességében ábrázolt Chaco-Boreal most már „Chaco Boliviano” felirással van feltüntetve. Ez persze ismét Paraguay-nak nem tetszett; háborúra fegy-

verkezett és, ha akkor a Népszövetség sőt a pápa is, az utolsó pillanatban be nem avatkozik, háború tört volna ki. Így azonban zöld asztal mellett, Washington-ban döntőbírósi ítélettel megerősítették az

1895. évi megegyezéseket azzal, hogy mindkét bélyeget be kell vonni. Ez meg is történt, de a megegyezésből kifelejtettek egy picike pontot, nevezetesen azt, hogy jövőben sem szabad ilyen bélyeget kiadni. Ezt a körülményt ki is használta Bolivia és 1931-ben helyesbítetlen térképpel új bélyeget bocsátott forgalomba. Paraguay e szerződészegést sérelmezte, Bolivia azonban azon az állásponton volt, hogy a szerződést betartotta. Megindult a vita s mint hogy megegyezni nem tudtak, az ellenségeskedés napról-napra hevesebbé vált úgy, hogy már nem volt más megoldás, mint a vita fegyveres elintézése. De ez az út sem vetett véget a bélyegháborúskodásnak, mert a legszebb még ezután jön! Nevezetesen Paraguay a háború közepén újból kiadott egy bélyeget, amelynek bélyegképe ellentétben az előbbivel, az ország teljes térképe helyett egyesegyedül a háborúra okot adó Chaco-terület volt: a hadszíntér vezérkari térképe nagybetűs „Chaco Paraguayo” felirattal. És hozzá még egy másik felirat: „El Chaco Boreal ha sido, és y será del Paraguay” (Chaco Boreal mindig Paraguayé volt, most is azé és azé is marad). Bolivia erre a kihívásra egyáltalán nem felelt és ezután már hasonló feliratú bélyegek nem jelentek meg.

Egyébként az, hogy bélyegek háborút okoztak, vagy helyesebben majdnem háborúra adtak okot, nem elszigetelt jelenség! 1900-ban, ugyancsak Amerikában egy másik eset történt. Ekkor is egy térkép volt a vita okozója, éspedig a Dominikán köztársaság adott ki egy bélyeget, amely nem csupán ezt az országot ábrázolta, hanem az egész nyugatindiai szigetet, Haitit is beleértve. A nyugati néger köztársaság térképe fehéren volt hagyva, amíg a keleti rész, a Dominikán köztársaság földrajzilag kidolgozva ábrázoltatott. Alighogy az első bélyegek napvilágot láttak, viharos felháborodás tört ki Haitiban. A szomszéd országban ugyanis úgy látták, hogy a határok nincsenek egészen pontosan feltüntetve, amiből a világ arra következtethetne, hogy Haiti sokkal kisebb, mint a valóság-

ban. A külügyi képviselő útján követelték a bélyegek bevonását, és hogy a követ jelenlétében semmisítsék meg a bélyegeket, valamint a nyomólemezeket. Ilymódon kiküszöbölték a háború alapokát és a későbbi években kiadott bélyegek már pontos határvonalakat tüntettek fel.

De nemcsak háborúra, hanem lázadásokra is adtak már okot bélyegek. Mikor Korea 1885-ben az egyetemes postaegyesületbe belépett, bélyegeket adott ki, hogy ettől kezdve azok szolgáljanak a feladott postai küldemények bérmentesítésére. A népesség azonban ebben az „idegen, újdívatú berendezésében” függetlenségének és Korea jövőjének veszélyeztetését látta és a postahivatal megnyitása napján annak épületét feldühödött tömeg támadta meg, az összes bélyegeket elégette és azt a postaigazgatót, aki az Egyetemes postaegyesülettel tárgyalt, leszúrták. A lázongás az egész fővárosra kiterjedt, kiéleződött a külföldiek ellen, akik napokig a legnagyobb életveszedelemben forogtak.

Nem egészen ily rosszul végződött egy másik lázadás, amely Szudán angol-egyiptomi fennhatóság alatt álló területén tört

ki. Az 1898-ban kiadott, a közismert tévés postát ábrázoló bélyegsorozatot Londonban olyan papíron állították elő, amelynek vízjele — mint más angol bélyegeknél is — a keresztalakú lótuszvirág volt. A bennszülőtt, mohamedán lakosság azonban, a lótuszvirág alakjában becsmérszett keresztet vélt látni és megbotránkozott e bélyegeken különösen, mert azok terjesztésében vallásos érzelmének megsértését látta. Az angol hatóságok kénytelenek voltak a bélyegeket bevonni és ezúttal már félholdat és csillagokat ábrázoló vízjeles papíron, újból kiadni.

Ugyancsak vallásos érzést sértettek az Indiában 1911-ben kiadott bélyegek. A 2 és 1/2 annás bélyegről van szó, amelynek agyonrajzolt bélyegképe oly rossz, hogy a rajta ábrázolt elefánt inkább sértsenek látszik. Az ugyancsak mohamedán lakosságban e tisztátalan állatnak ábrázolása érthetőleg nagy megbotránkozást váltott ki, mert a legszentebb vallásos érzés megsértését látták abban. Természetesen ezeket a bélyegeket is rövidesen bevonták; igen érdekes egyébként ezzel kapcsolatban az, hogy hogyan szerezték az angol hatóságok tudomást a dologról. Az angol titkos rendőrség az „Intelligence Service“ készülő lázadásról szerzett tudomást, amely az összes eddigieket túlszárnyalónak mutatkozott. Keresték az elégedetlenség okát és váratlanul az tűnt ki, hogy az izgatás az említett bélyegek ellen irányul.

Ezeknél az utóbb tárgyalat eseményeknél még aránylag jó kimenetelű egyenetlenkedésekről van szó, de megesezt még az is, hogy bélyegek miatt megélhetési lehetőségek mentek tönkre, sőt halálos áldozatai is voltak a bélyegeknél. Az egyik eset a mult század vége felé Kínában történt, amikor a császári vámhivatal statisztikai osztályának egyik tisztviselője R. A. de Billard, megbízást kapott új bélyeg-tervrajzainak szállítására. A mit sem sejtő művész egy kis hibát követett el, mely végzetévé vált. Nevezetesen a bélyeg felírását úgy találta rendezni, hogy az a kínaiak szemében büntetett jelentett és amit különösképen csak akkor észleltek, amikor a bélyegek már forgalomban voltak. A császár elé hurcolták és ártatlanságának esküvel való bizonyítása ellenére száműzetéssel büntették. Tibetnek egyik vad, és ismeretlen vidékére hurcolták és ott átadták sorsának. Ha barátainak szakadatlan fáradozásával sikerült is Billardot később a száműzetésből visszahívni, a szerencsétlen időközben testileg, lelkileg annyira tönkrement, hogy visszaternte után hamarosan meghalt.

Röviddel ezelőtt történt Egyiptomban a másik eset, amelynél vér folyt és amely

több halálos áldozatot is követelt. Port Faud, a szuezi csatorna mellett fekvő új kikötőhely felavatásával kapcsolatban közölte az egyiptomi postaigazgatás, hogy 4 alkalmi bélyeget ad ki, amelyek mindenestre csak kicsiny példányszámmal — értékenként 3.000 darab — és a felavatás napján csak Port Faud postahivatalánál kerülnek kiadásra. Már előző este sorba álltak az emberek a postahivatal előtt, egész éjjel vártak, még barátaik, ismerőseik is elkísérték őket, mert minden egyes vásárló csak egy sorozat bélyeget kaphatott. Az árusítóablak kinyitásakor oly botrányos jelenetek keletkeztek, amelynek a bélyegyűjtés történetében soha nem fordultak elő. Rettenetes tolongás támadt, minden rend és emberiség megszűnt, széttépett ruhák, pofonok, oldalba dőfések, lábtiprás és számtalan sebesülés volt a következmény, a súlyosan sebesültek közül öt meg is halt.

Ezek az eddig felsorolt esetek mind távoli országokban történtek, de Európában is voltak hasonló esetek, amelyek azonban nem voltak véres kimenetelűek.

Oroszországban történt 1913-ban, amikor a Romanov-ház uralkodásának háromszázadik évfordulóját ünnepelték. Erre az alkalomra emlékbélyegsorozatot adtak ki, egyik bélyegen az uralkodóház tagjainak arcképe mellett — az akkor uralkodó II. Miklós cár ábrázolásával. — Amikor a bélyegek használatba kerültek, a tulságosan cárhű hivatalnokok vonakodtak a „cár szent arcképét“ a piszkos bélyegzővel elrontítani. Beadványban könyörögtek, vonják be a bélyegeket s ezzel a felelős helyek szabadítsák meg a szegény postásokat lelkiismeretfurdalásaiktól. Sőt a magasabb és műveltebb körökre is hatással volt ez a „forradalom“ és leginkább tiltakozott ellene a papság, élén a „Szent Synodus“-sal, s ezenfelül derekasan támogatja őket az orosz nemzeti sajtó is. Mindez nem használt, a bélyegek a tervezettnél sokkal hosszabb ideig maradtak forgalomban, s a felizgatott kedélyek lassanként

megnyugodtak, amikor látták, hogy e „felségsértés“ miatt senki sem vonja őket felelősségre.

Láttuk, hogyan okoztak a bélyegek háborút, forrongásokat, hogy követeltek ezek a kicsiny papírszeletpékek emberleleteket, amit sohasem tételeztünk volna fel róluk. (Wiener Bilder 1936:50. számából.)

VII. Edward nem VII. Edward. A VII. Edward király arcképével kiadott angol bélyegek épenséggel nem ritkaságok, de figyelmet érdemelnek. Nevezetesen a rajtuk ábrázolt király minden hasonlóság ellenére sem VII. Edward hanem hasonmása, Hugo Görlitz úr Wittenből, a Ruhr vidékről, aki egykor Londonban élt.

Mikor 1901-ben Viktória királynő meghalt és VII. Edward trónra lépett, a postaminisztérium igen gyorsan ki akarta adni az új király arcképét ábrázoló bélyegeket. A bélyegképek megrajzolására egy Svájcban élő művész kapott megbízást, ez azonban családi okok miatt nem utazhatott Londonba. Minthogy természetesen a király sem kereshette őt fel, megkérték a hasonmást, utazzék Svájcba és üljön modelt VII. Edward helyett.

A Svájcban készített tervrajzokat bemutatták a királynak s ő jóváhagyta. Így tehát VII. Edward arcképével készült bélyegek a valóságban nincsenek.

Egyébként a király mágas méltóságához illő ajándékban részesítette helyettesítőjét.

*

Az 1847. évi kiadású két Maurítius (2 pennys) egyik példánya egy londoni bélyegárverésen 1350 font sterlingért cserélt gazdát.

Könyvszemle.

Bibliographie.

Néhány hónappal ezelőtt új folyóirat indult Magyar Kultúrszemle címen azzal a céllal, hogy hónapról-hónapra egységes képbe foglalja a magyar kultúra minden eredményét, összegyűjtse, rendszerezze és ismertesse szellemi életünk minden termékét. A fokozatosan bővülő folyóirat ezt a célt különböző rovataiban valósítja meg: **Könyvszemle** címen a Magyarországon hónapról-hónapra megjelenő könyveket ismerteti, **Folyóiratszempléjében** az összes értékes magyar folyóiratok cikkeinek **Napilapszemléjében** (mely Magyarországon az első állandó beszámoló a napilapok munkásságáról) a magyar napilapok értékes tudományos és szépirodalmi cikkeinek egyhavi bibliográfiáját adja. Az irodalmi kultúra bemutatása mellett ugyanilyen módon rendszerezi a színházi és művészeti új anyagot is. **Színházi szemle** és **Filmszemle** c. rovataiban ismerteti a Magyarországon bemutatásra kerülő színdarabokat és filmeket. Végül mindezt kiegészíti — a folyóirat tervezete szerint — a művészeti élet bemutatása: **Zene, Festészet, Szobrászat, Építészet** címen. A különböző rovatok együttesen a magyar kultúra egy-egy hónapjának egységes, világos és teljes képét adják. A Magyar Kultúrszemle negyedik száma gazdag tartalommal most jelent meg. Előfizetési ára egész évre 2 P., egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot díjtalanul küld a Magyar Kultúrszemle kiadóhivatala (Bpest, IV., Kecskeméti-u. 13., félemelet).

Lezárva: 1938. október hó 25-én.

Felelős kiadó: Dr. LÖRINCZY GÁBOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.